

IES PATACONA

ALBORAIA

DEPARTAMENT DE DIBUIX

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

HISTÒRIA DE L'ART

2º BATXILLERAT

Curs 2017/2018

1. INTRODUCCIÓ

A) JUSTIFICACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ *

DECRET 87/2015, de 5 de juny, del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat a la Comunitat Valenciana. [2015/5410] (DOGV núm. 7544 de 10.06.2015)

Reial Decret 1105/2014 del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, de 26 de desembre, el qual estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat.

B) CONTEXTUALITZACIÓ *

* Veure apartat programació general del departament de dibuix.

2. OBJETIUS DE L'ETAPA DE BATXILLERAT:

Fins	Competències clau
a) Aprofundir en l'acció educativa, per a proporcionar a l'alumnat formació, maduresa intel·lectual i humana, coneixements i habilitats que els permeten desenrotllar funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i competència.	Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor. Aprendre a aprendre. Consciència i expressions culturals. Competències socials i cíviques.
b) Capacitar l'alumnat per a accedir a l'educació superior.	Consciència i expressions culturals. Competències socials i cíviques. Comunicació lingüística. Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.
c) Dotar l'alumnat d'una formació i uns coneixements generals en relació amb les competències de caràcter més transversal; junt amb una preparació especialitzada, en el marc de la modalitat, i si és el cas via, de Batxillerat triada.	Consciència i expressions culturals. Competències socials i cíviques. Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia. Comunicació lingüística.
d) Consolidar bones pràctiques que afavorisquen un bon clima de treball i la resolució pacífica de conflictes, així com les actituds responsables i de respecte pels altres.	Aprendre a aprendre. Consciència i expressions culturals. Competències socials i cíviques.
e) Consolidar una escala de valors que incloga el respecte, la tolerància, la cultura de l'esforç, la	Aprendre a aprendre. Consciència i expressions culturals.

superació personal i la responsabilitat en la presa de decisions per part de l'alumnat, la igualtat, la solidaritat, la resolució pacífica de conflictes i la prevenció de la violència de gènere.	Competències socials i cíviques.
f) Potenciar la participació activa i democràtica de l'alumnat en l'aula i en el centre, així com en l'exercici de drets i obligacions.	Aprendre a aprendre. Consciència i expressions culturals. Competències socials i cíviques.
g) Desenrotllar metodologies didàctiques actives i innovadores que incloguen l'ús de mètodes i tècniques d'investigació per part de l'alumnat per aprendre per si mateix, el treball autònom i en equip, l'aplicació dels aprenentatges en contextos reals, i l'ús sistemàtic de les tecnologies de la informació i la comunicació.	Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor. Aprendre a aprendre. Competència digital.
h) Basar la pràctica docent en la formació permanent del professorat, en la innovació educativa i en l'avaluació de la pròpia pràctica docent.	Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor. Aprendre a aprendre. Competència digital.
i) Elaborar materials didàctics orientats a l'ensenyança i l'aprenentatge basats en l'adquisició de competències.	Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor. Aprendre a aprendre. Competència digital.
j) Utilitzar el valencià i el castellà com a llengües vehiculars d'ensenyament, valorant les possibilitats comunicatives de totes estes.	Consciència i expressions culturals. Competències socials i cíviques. Comunicació lingüística.

2.1 Objectius de la matèria: HISTÒRIA DE L'ART de segon de batxillerat.

Objectius	Competències Clau
1. Descriure i explicar les característiques principals dels diferents estils, períodes i corrents de l'art occidental, i valorar la seva influència i pervivència en etapes posteriors.	Comunicació lingüística. Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor. Competències socials i cíviques.
2. Comentar i analitzar una obra d'art tenint en compte els aspectes històrics, formals i sociològics, la funció per a la qual va ser creada així com la valoració dels seus aspectes iconogràfics.	Aprendre a aprendre. Competències socials i cíviques. Comunicació lingüística.
3. Reconèixer i identificar en el temps i en l'espai les obres més importants de l'art occidental, situar-les en l'estil artístic corresponent i contextualitzar-les en el moment històric i cultural.	Competències socials i cíviques. Aprendre a aprendre. Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.
4. Entendre una obra d'art com a resultat de la creativitat humana susceptible de ser gaudida per si mateixa i de ser valorada com a resultat d'una època i de la seva cultura.	Competències socials i cíviques. Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor. Aprendre a aprendre.
5. Comprendre i conèixer l'evolució sociològica de l'art valorant en els diferents períodes històrics la relació entre artistes i clients.	Competències socials i cíviques. Aprendre a aprendre. Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.
6. Conèixer i apreciar el patrimoni artístic nacional i europeu com a fonament de la nostra memòria col·lectiva i com a projecte social de futur.	Competències socials i cíviques. Aprendre a aprendre. Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.
7. Utilitzar i adquirir amb precisió la terminologia específica de la Història de l'Art en exposicions orals i escrites, dominant amb precisió els principals conceptes, elements i tècniques de les tres disciplines artístiques: arquitectura, escultura i pintura.	Comunicació lingüística. Aprendre a aprendre. Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.
8. Conèixer, gaudir i valorar el patrimoni artístic, i contribuir de manera activa a conservar-lo com a font de riquesa i llegat que s'ha de transmetre a les generacions futures rebutjant aquells comportaments que el deterioreen.	Competències socials i cíviques. Aprendre a aprendre. Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.

9. Desenvolupar la sensibilitat estètica, el gust personal i el sentit crític, i aprendre a expressar idees pròpies davant la contemplació de l'obra d'art respectant la diversitat de percepcions i superant estereotipus i prejudicis.	<p>Aprendre a aprendre.
Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.
Competències socials i cíviques.</p>
10. Obtenir i analitzar informació sobre el passat a partir de fonts diverses, bibliogràfiques i visuals corresponents a aspectes importants de la Història de l'Art, i ser capaç de processar-la, sintetitzar-la i exposar-la en treballs d'investigació utilitzant les noves tecnologies.	<p>Aprendre a aprendre.
Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.
Competència digital.</p>

3. COMPETÈNCIES EN LA HISTÒRIA DE L'ART

3.1. CONTRIBUTIÓ DE LA MATÈRIA AL DESENVOLUPAMENT DE LES COMPETÈNCIES CLAU PER A L'ETAPA

L'aprenentatge de la Història de l'Art ha de contribuir a l'adquisició, per part dels alumnes i les alumnes, de les competències clau, tal com recull el Reial Decret 1105/2014 del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, de 26 de desembre, el qual estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat.

A continuació s'indiquen aquestes competències, ordenades per la importància que tenen dins de la matèria d'Història de l'Art:

1) Competència de consciència i expressions culturals

La contribució de la Història de l'Art a aquesta competència esdevé fonamental a causa de les característiques pròpies d'aquesta disciplina. Així doncs, mitjançant la caracterització dels diferents estils artístics, i amb el comentari i l'anàlisi de les principals obres de l'art occidental en relació amb el seu context històric, social i cultural, s'exercita plenament aquesta competència. També es potencia a través de l'aprenentatge de les tècniques i els elements de les diferents disciplines artístiques: arquitectura, escultura i pintura.

Les diverses característiques i funcions de tota obra d'art són inseparables del seu marc cultural, així com del context social, econòmic, polític, ideològic, religiós i biogràfic en què va ser ideada i realitzada l'obra d'art.

Igualment, la Història de l'Art fomenta la creativitat i la sensibilitat artística perquè també invita a valorar una obra d'art des d'un punt de vista purament estètic, cosa que, al seu torn, estimula el respecte cap a diferents valoracions i interpretacions subjectives.

Finalment, la visita de museus, fundacions i altres centres artístics promou la involucració de l'alumnat en la vida cultural de la societat i el fa partícip, com a receptor i públic, del procés artístic contemporani.

2) Competències socials i cíviques

La seva contribució és molt destacable perquè convida a valorar el patrimoni artístic com un

llegat que s'ha de preservar i transmetre a les generacions venidores mitjançant la participació activa en la seva conservació. Al mateix temps, mitjançant l'estudi de la relació entre clients i artistes al llarg de la història, es desplega una evolució sociològica que emfatitza la comprensió de l'art com a producte eminentment social.

Així mateix, en la realització de treballs d'investigació sobre artistes o obres específics es promou la planificació, organització i presa de decisions personals deliberades i degudament justificades. Amb això es pretén contribuir a l'assentament de les bases per a una ciutadania que resolgui els seus problemes mitjançant el respecte mutu i l'acceptació d'opinions diferents, argumentant sempre de manera dialogada i tenint en compte els diferents punts de vista.

3) Competència en comunicació lingüística

L'àrea d'aquesta matèria és humanística, fet que afavoreix especialment el desenvolupament de la competència lingüística perquè s'han de caracteritzar i descriure els estils artístics de l'art mitjançant la terminologia específica de la Història de l'Art. Al mateix temps, s'exercita contínuament l'expressió i la comprensió escrita perquè s'utilitzen i manegen diferents tipus de textos: explicatius, descriptius i informatius. Concretament, a partir d'aquests textos els alumnes i les alumnes elaboren i processen la informació per poder exposar-la posteriorment de manera comprensible, oral o escrita.

A més a més, com que un dels objectius fonamentals de la matèria és el comentari, l'anàlisi i la valoració d'obres d'art, s'estimula la comprensió de llenguatges icònics i simbòlics de representació.

4) Competència d'aprendre a aprendre

De diverses maneres, la matèria de la Història de l'Art contribueix a desenvolupar adequadament aquesta competència. En primer lloc, a partir d'un tipus de comentari d'obres d'art que inclou aspectes històrics, formals, sociològics i iconogràfics, l'alumne adquireix autonomia per aplicar aquests coneixements en les seves pròpies anàlisis, i llavors pot elaborar catàlegs amb breus comentaris d'obres on pot associar el que ha après a noves experiències artístiques viscudes. Amb això també s'estimula la reflexió i disquisició de les dificultats trobades en el procés dut a terme.

En segon lloc, els continguts específics de l'àrea estimulen el desenvolupament d'estratègies per organitzar la informació, aprendre-la i poder aplicar-la en contextos diferents: per exemple, les característiques d'un estil artístic permeten la seva aplicació en diferents obres tant de contextos pròxims com llunyans.

Finalment, l'estudi de la pervivència de les característiques estilístiques d'alguns períodes en etapes posteriors contribueix a construir els nous aprenentatges sobre els ja realitzats.

5) Competència de sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

Aquesta matèria promou, a través de diversos treballs, el desenvolupament de la capacitat de posar en pràctica habilitats de planificació i organització de l'estudi. Específicament, en l'elaboració de catàlegs de comentaris d'obres d'art i, de la mateixa manera, també en la confecció dels treballs d'investigació, es requereix l'ús d'habilitats per planificar, organitzar, analitzar, comunicar, fer i informar, així com habilitats per treballar de manera cooperativa i flexible com a part d'un equip, assumint una actitud de participació activa i decisiva i responent de manera positiva a les novetats.

6) Competència digital.

S'exercita i desenvolupa aquesta competència a partir de l'ús habitual en la matèria de diferents tipus d'informació digital. Efectivament, l'anàlisi i el comentari de les obres d'art, així com la caracterització dels diferents estils artístics corresponents, comporta el visionat d'imatges de les obres, i, quan correspon, de plantes, alçats, vídeos, projeccions isomètriques o del recorregut d'algunes grans obres en tres dimensions.

A més a més, en els treballs d'investigació es requerirà que l'alumne utilitzi les tecnologies de la informació, tant en la recerca de la informació com en el processament i l'exposició d'aquesta.

Finalment, gràcies a l'aportació d'altres manifestacions procedents de les noves tecnologies i els mitjans de comunicació visual, la Història de l'Art s'ha renovat de manera que

l'accés a la imatge forma part de la nostra realitat quotidiana.

7) Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

Aquesta és una de les competències que s'exercita menys dins de la Història de l'Art. Malgrat això, en moltes obres d'art sí que es treballa ocasionalment, ja sigui a partir de l'estudi de proporcions, cànons, esquemes compositius, dimensions, i relacions entre les parts, i entre les parts i el tot. El desenvolupament d'aquesta competència, per tant, es podrà practicar especialment en l'estudi d'obres clàssiques o influenciades pel món clàssic, així com en els patrons geomètrics utilitzats en alguns sistemes de decoració.

Una altra manera de treballar aquesta competència és la reflexió sobre al valor que alguns quadres han adquirit els últims anys en els mercats de subhastes.

HISTÒRIA DE L'ART: CONCRECIÓ DE LES COMPETÈNCIES CLAU

L'aprenentatge de la Història de l'Art se centrarà en el desenvolupament dels següents objectius competencials per a cadascuna de les competències:

Consciència i expressions culturals

- Desenvolupar la sensibilitat estètica i valorar la bellesa de les diferents manifestacions artístiques al llarg de la història.
- Aprendre a reconèixer, mitjançant l'anàlisi d'obres seleccionades, les característiques de les principals manifestacions artístiques de la història de l'art, des de l'antiguitat fins a la contemporaneïtat.
- Valorar les diferents funcions que ha tingut l'art al llarg de la història, des de l'Antiguitat clàssica fins a l'actualitat.
- Identificar l'herència de les diferents tradicions precedents en el sorgiment d'un nou estil artístic.
- Apreciar la diversitat artística en un mateix període cronològic.
- Comprendre la necessitat de protegir i conservar el patrimoni artístic, i desenvolupar una actitud activa en relació amb la protecció i la conservació del patrimoni artístic.
- Cultivar el sentit estètic i la capacitat d'emocionar-se davant les obres d'art.
- Valorar la creativitat i l'experimentació constant en determinats períodes de la història.
- Identificar i valorar els elements positius continguts al llarg de la història de l'art.
- Prendre consciència de la rellevància dels coneixements artístics per al desenvolupament d'una cultura pròpia àmplia.
- Conscienciar de les relacions operades al llarg de la història entre context històric i desenvolupament de tendències i moviments artístics.
- Comprendre el sentit social, polític i/o cultural que l'art ha jugat en diferents moments de la història humana.
- Valorar la rellevància i necessitat de conèixer i apreciar el llegat artístic de la humanitat.

Competències socials i cíviques

- Identificar el sentit social, polític o religiós de determinats moviments i tendències artístiques al llarg de la història.
- Expressar-se i relacionar-se de manera correcta en el marc de grup a proposat de l'estudi de les obres d'art.
- Eradicar els usos discriminatoris del llenguatge per referir-se a produccions artístiques concretes, detectant prejudicis i imatges estereotipades del món.

- Realitzar activitats en grup per a l'anàlisi d'obres artístiques extraient ensenyaments de les aportacions realitzades per altres persones.
- Aplicar els coneixements adquirits en l'àmbit de la història de l'art per a una millor convivència en societat.
- Expressar-se de manera assertiva i mostrar una actitud favorable al diàleg i al treball cooperatiu.
- Valorar la reflexió estètica i les diferents teories i propostes artístiques respectant els criteris dels seus creadors o creadores.

Comunicació lingüística

- Descriure i analitzar obres d'art utilitzant la terminologia pròpia de la història de l'art.
- Reconèixer el vocabulari específic per anomenar els principals elements i tècniques d'obres arquitectòniques, escultòriques i pictòriques.
- Comprendre i compondre textos com a mitjà per optimitzar l'aprenentatge i la reflexió sobre el desenvolupament de les diferents manifestacions i estils artístics en la història.
- Familiaritzar-se amb el lèxic propi de l'àrea i entendre les diferents accepcions d'un mateix terme en funció del context històric en què s'empra.
- Definir conceptes fent ús del llenguatge específic de l'àrea.
- Comunicar-se argumentant les idees pròpies i respectant els torns de paraula dins d'un grup.
- Exposar opinions de manera argumentada al llarg d'un debat.
- Recórrer a l'ús actiu de mecanismes que permeten l'ampliació i la consolidació del vocabulari.
- Aprendre a reconèixer el significat d'un terme a partir del seu context.
- Valorar la llengua i el seu correcte ús com a instrument bàsic de reflexió i desenvolupament personal.

Competència per aprendre a aprendre

- Identificar els elements de contingut i forma presents en les obres d'art.
- Identificar semblances i diferències entre obres d'art i moviments o tendències artístiques diverses.
- Analitzar l'origen i el desenvolupament dels diferents moviments i tendències artístics al llarg de la història de l'art.
- Contrastar els coneixements, criteris i percepcions pròpies amb les expressades en el text sobre les obres d'art i els moviments i tendències artístics estudiats.
- Desenvolupar el gust per l'aprenentatge continu i l'actualització permanent.
- Limitar les pròpies opinions o coneixements amb altres fonts de coneixement o opinió.
- Plantejar interrogants i aportar respostes pròpies a preguntes sobre el contingut estudiat.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

- Expressar opinions pròpies sobre el contingut, la forma i la tècnica emprada en diferents obra d'art.
- Identificar i comentar les relacions existents entre les obres d'art i els moviments artístics i el context en què aquests sorgeixen i es desenvolupen.
- Analitzar i proposar interpretacions diverses sobre obres d'art, escultures, obres d'arquitectura o temes urbanístics al llarg de la història de l'art.
- Proposar interpretacions possibles al contingut de les obres estudiades.
- Fer petites investigacions de manera autònoma.
- Analitzar críticament els propis valors, prejudicis i opinions pel que fa a continguts específics.

Competència digital

- Analitzar de manera crítica la informació rebuda a través dels mitjans de comunicació i Internet.
- Aplicar coneixements i habilitats propis de la història de l'art per a la cerca i selecció d'informació en mitjans digitals i informàtics.
- Proporcionar coneixements i destreses per a la cerca d'informació rellevant.
- Recórrer a suports electrònics en el procés d'escriptura.
- Adquirir habilitats per a la reutilització de la informació en l'anàlisi de continguts artístics.
- Utilitzar adequadament les biblioteques i Internet.

Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i en tecnologia

- Identificar diferents maneres d'entendre la història de l'art i el seu desenvolupament en relació amb la tècnica i el context històric, econòmic i polític al llarg de la Història.
- Valorar l'aplicació de procediments d'anàlisi propis de la ciència, les matemàtiques o la tecnologia per a l'estudi de la història de l'art.
- Desenvolupar actituds d'interès pel coneixement de diferents matèries i ciències a través de la lectura i l'apreciació de temes artístics.
- Analitzar, comprendre i transmetre informació relativa a diferents àmbits de la història de l'art on incideixin elements propis del desenvolupament de les ciències naturals, la indústria o la tecnologia.
- Estudiar en obres clàssiques o influenciades pel món clàssic proporcions, així com en els patrons geomètrics utilitzats en alguns sistemes de decoració, cànons, esquemes compositius, dimensions, i relacions entre les parts i entre les parts i el tot.
- Reflexionar sobre el valor que alguns quadres han adquirit els últims anys en els mercats de subhastes, i avaluar la relació entre la qualitat artística de l'obra i el seu valor econòmic, social o polític.

4. CONTINGUTS de la matèria Història de l'Art

4.1 Continguts, Criteris d'Avaluació i Estàndards

Continguts i Criteris d'Avaluació del Bloc 1: Continguts comuns a l'aprenentatge d'Història de l'Art

Continguts	Criteris d'avaluació i Estàndards d'aprenentatge
Estratègies per a definir problemes i formular preguntes i hipòtesis entorn dels canvis en el fet artístic, el seu significat, els factors que intervenen en el procés creatiu i el significat històric de les obres d'art.	Crit. Aval. BL1.1. Planificar la realització d'una indagació sobre l'evolució en la història del concepte d'art i dels objectes artístics, per mitjà de la formulació de problemes a partir de preguntes i hipòtesis i elaborar un pla ordenat i flexible d'accions, que facilite la selecció d'informació i recursos a partir de fonts diverses, l'organització del temps necessari i del treball individual i grupal de forma autònoma.
Aportació de solucions originals a estes qüestions.	Est. Apr. 1.1. Realitza un treball d'investigació sobre Fídies.
Estratègies per a l'elaboració de guions o plans per a indagar sobre fets i processos propis de la història de l'art.	Est. Apr. 1.2. Realitza un treball d'investigació sobre el procés de construcció de la nova basílica de Sant Pere del Vaticà al llarg dels segles XVI i XVII.
Responsabilitat i eficàcia en la resolució de tasques.	Crit. Aval. BL1.2. Seleccionar i organitzar informació rellevant d'acord amb uns objectius previs sobre els factors de la producció artística a partir de diverses textos orals i escrits, continus i discontinus utilitzats com a

Procés estructurat de presa de decisions. Estimació d'oportunitats i riscos.

Avaluació de processos i resultats. Valoració de l'error com a oportunitat.

Ús de diversos procediments per a obtenir i registrar informació sobre fets historicoartístics a partir de fonts variades presentats en diferents llenguatges (verbal, audiovisual) pertanyents a diversos gèneres i obtinguts per diversos mitjans com a ús de biblioteques, eixides de camp, visites a museus o Internet.

Ús crític de buscadors en Internet: consideració de la qualitat, fiabilitat i biaix de les fonts.

Classificació i ús crític de fonts d'informació.

Procediments de citació de fonts.

Ús d'estratègies de comprensió lectora i oral adequades al seu nivell.

Foment de la lectura de textos divulgatius sobre temes relacionats amb la història de l'art: biografies d'artistes, etc.

Ús de diversos procediments per a la classificació, organització, anàlisi i representació de la informació: esquemes, mapes conceptuals, taules i línies de temps.

Ús de procediments d'anàlisi de diversos documents per a establir comparacions, identificar els canvis i continuïtats, les relacions de causalitat entre diversos fets artístics.

Ús de ferramentes TIC per a organitzar (marcadors socials), interpretar la informació i crear continguts en diferents formats: textos, línies de temps, blog, wiki, web, presentació de diapositives, murals, pòsters, vídeo, debats, exposicions orals, etc.

Ús d'entorns d'aprenentatge col·laboratiu.

Habilitats de comunicació pròpies del seu nivell.

Assumpció de distints rols en equips de treball.

Solidaritat, tolerància, respecte i amabilitat.

Tècniques d'escolta activa: parafrasejar, resumir.

Diàleg igualitari.

fonts per mitjà de busques en biblioteques; visites a museus, monuments i altres llocs d'interès per a l'art; llocs d'Internet amb especial atenció als museus i visites virtuals i aplicar estratègies, segons el seu nivell, de busca, registre, selecció i organització de la informació i decidir si estes fonts són adequades, fiables, suficients i si tenen algun biaix per la seua procedència i context de creació.

Est. Apr. 2.1. Confecciona un catàleg, amb breus cometaris, de les obres més rellevants d'art antic que es conserven a la seva comunitat autònoma.

Est. Apr. 2.2. Confecciona un catàleg, amb breus cometaris, de les obres més rellevants d'art medieval que es conserven a la seva comunitat autònoma.

Est. Apr. 2.3. Confecciona un catàleg, amb breus cometaris, de les obres més rellevants d'art dels segles XVI al XVIII que es conserven a la seva comunitat autònoma.

Est. Apr. 2.4. Confecciona un catàleg, amb breus cometaris, de les obres més rellevants de l'art del segle XIX que es conserven a la seva comunitat autònoma.

Crit. Aval. BL1.3. Interpretar i analitzar les dades, evidències i informació directament de l'obra d'art o presentades en forma d'imatges, gràfiques, diagrames, taules, mapes conceptuals o esquemes i evitar juís sobre el passat en termes exclusius dels valors del present.

Est. Apr. 3.1. Realitza un treball d'investigació sobre el tractament iconogràfic i el significat de la visió apocalíptica de Crist i del Judici Final en l'art medieval.

Crit. Aval. BL1.4. Comunicar de forma oral o per escrit el procés d'aprenentatge i els seus resultats per mitjà de textos corresponents a diversos gèneres, complir els requisits formals, l'adequació, la coherència i la correcció gramatical corresponent al seu nivell educatiu per a transmetre de forma organitzada els seus coneixements, interactuar en diversos àmbits amb un llenguatge no discriminatori i utilitzar la terminologia conceptual adequada.

Est. Apr. 4.1. Realitza un treball d'investigació sobre les exposicions universals del segle XIX i la seva importància des del punt de vista arquitectònic.

Crit. Aval. BL1.5. Usar diferents ferramentes informàtiques per a buscar, seleccionar i emmagatzemar diversos documents, considerats com a fonts, de forma contrastada en mitjans digitals i col·laborar i comunicar-se per a elaborar continguts i interpretar-los compartint la informació en entorns virtuals d'aprenentatge i adoptar un comportament que previnga males pràctiques.

Est. Apr. 5.1. Realitza un treball d'investigació sobre la influència de la fotografia i el gravat japonès en el desenvolupament de l'Impressionisme, amb referències a obres concretes.

Crit. Aval. BL1.6. Argumentar la necessitat de conservació del patrimoni artístic i cultural i de conèixer els criteris utilitzats per a la seua restauració aportant raons, fets i evidències sobre el valor social de les obres d'art, la seua consideració i conservació en la història, el paper de la normativa legal, de les institucions i dels mecenes i aplicar esta argumentació a casos concrets de conservació o restauració que siguen o hagen sigut objecte de debat social.

Est. Apr. 6.1. Explica l'origen i els objectius del Patrimoni Mundial de la UNESCO.

Est. Apr. 6.2. Realitza un treball d'investigació relacionat amb els béns artístics d'Espanya inscrits en el catàleg del Patrimoni Mundial de la UNESCO.

Coneixement d'estructures i tècniques d'aprenentatges cooperatiu.	Crit. Aval. BL1.7. Organitzar un equip de treball distribuint responsabilitats i gestionant recursos perquè tots els seus membres participen i arriben a les metes comunes, influir positivament en els altres i generar implicació en la tasca i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies actuant amb responsabilitat i sentit ètic.
Imaginació i creativitat.	
Autoconeixement. Valoració de fortaleses i debilitats. Autoconcepte positiu. Proactivitat.	Est. Apr. 7.1. Realitza un treball d'investigació sobre el GATEPAC (Grup d'Artistes i Tècnics Espanyols Per al Progrés de l'Arquitectura Contemporània).
Autoregulació d'emocions, control de l'ansietat i incertesa i capacitat d'automotivació. Resiliència, superar obstacles i fracassos. Perseverança, flexibilitat.	Crit. Aval. BL1.8. Gestionar de forma eficaç tasques o projectes, fer propostes creatives i confiar en les seues possibilitats, mostrar energia i entusiasme durant el seu desenrotllament, prendre decisions raonades assumint riscos i responsabilitzar-se de les pròpies accions i de les seues conseqüències.
Procés estructurat de presa de decisions.	Est. Apr. 8.1. Selecciona una obra arquitectònica, una escultura o una pintura de la primera meitat del segle XX de les existents a la seva comunitat autònoma i justifica la seva elecció.
Estratègies de pensament: pensament alternatiu, causal i conseqüencial, mitjans-fí, de perspectiva i alternatiu.	Crit. Aval. BL1.9. Buscar i seleccionar informació sobre entorns acadèmics i professionals vinculats amb la història de l'art i analitzar els coneixements, habilitats i competències necessàries per al seu desenrotllament i compararles amb les pròpies aptituds i interessos per a generar alternatives davant de la presa de decisions vocacional.
Sentit crític i de la responsabilitat.	Est. Apr. 9.1. Realitza un treball d'investigació sobre el debat al voltant de l'autoria grega o romana del grup escultòric Laocoont i els seus fills.

Continguts i Criteris d'Avaluació del Bloc 2: Arrels de l'art europeu: el llegat de l'art clàssic

Continguts	Criteris d'avaluació i Estàndards d'aprenentatge
Grècia i la creació del llenguatge clàssic.	Crit. Aval. BL2.1. Reconèixer els canvis evolutius en els conceptes bàsics i els continguts semàntics de la producció artística utilitzant com a model obres de les cultures grega i romana i aplicar este coneixement a la selecció, classificació, anàlisi i interpretació de les obres d'art.
Principals manifestacions artístiques.	
Nocions d'orde i cànon.	Est. Apr. 1.1. Descriu els diferents tipus de temple grec, amb referència a les característiques arquitectòniques i la decoració escultòrica.
Evolució de l'art grec: l'hel·lenisme.	Est. Apr. 1.2. Descriu les característiques del teatre grec i la funció de cadascuna de les seves parts.
La visió del classicisme a Roma. L'ús de models grecs i la innovació romana.	Est. Apr. 1.3. Explica l'evolució de la figura humana masculina en l'escultura grega a partir del Kouros d'Anavyssos, el Dorífor (Policlet) i l'Apoxiòmenos (Lisip).
L'art al servici del poder: arquitectura civil i religiosa, retrat, relleu històric, pintura i mosaic.	Est. Apr. 1.4. Identifica, analitza i comenta les següents obres arquitectòniques gregues: Partenó, tribuna de les cariàtides de l'Erectèon, temple d'Atena Nike, teatre d'Epidaure.
El llegat artístic de la Hispània romana.	Est. Apr. 1.5. Identifica, analitza i comenta les següents escultures gregues: Kouros d'Anavyssos, Auriga de Delfos, Discòbol (Miró), Dorífor (Policlet), una mètopa del Partenó (Fidias), Hermes amb Dionís infant (Praxíteles), Apoxiòmenos (Lisip), Victòria de Samotràcia, Venus de Milo, fris de l'altar de Zeus a Pèrgam (detall d'Atena i Gea).
	Est. Apr. 1.6. Descriu les característiques i funcions dels principals tipus d'edifici romans.
	Est. Apr. 1.7. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques romanes següents: Maison Carrée de Nimes, Panteó de Roma, teatre de Mèrida, Colosseu de Roma, basílica de Maxenci i Constantí a Roma, pont d'Alcàntara, aqüeducte de Segòvia, arc de Titus a Roma, columna de Trajà

a Roma.

Est. Apr. 1.8. Identifica, analitza i comenta les escultures romanes següents: August de Prima Porta, estàtua equestre de Marc Aureli, relleu de l'Arc de Titus (detall dels soldats amb el canelobre i altres objectes del Temple de Jerusalem), relleu de la columna de Trajà.

Crit. Aval. BL2.2. Reconèixer els conceptes d'orde i cànon en les manifestacions artístiques clàssiques i en les posteriors, exemplificar amb obres d'art i altres documents la seua evolució i comprovar la influència formal i conceptual de l'art grec en els moviments artístics posteriors.

Est. Apr. 2.1. Defineix el concepte d'ordre arquitectònic i compara els tres ordres de l'arquitectura grega.

Crit. Aval. BL2.3. Comparar la producció artística de Grècia i Roma tenint en compte el tipus d'obres, tècniques, formes i concepcions estètiques i explicar la correspondència entre els canvis en la producció artística i el context historicocultural (funció social de l'art i relació entre clients i artistes) a través de fonts diverses.

Est. Apr. 3.1. Especifica les aportacions de l'arquitectura romana amb relació a la grega.

Est. Apr. 3.2. Compara el temple i el teatre romans amb els seus respectius grecs.

Est. Apr. 3.3. Especifica les innovacions de l'escultura romana amb relació a la grega.

Est. Apr. 3.4. Explica les característiques essencials de l'art grec i la seva evolució en el temps a partir de fonts històriques o historiogràfiques.

Est. Apr. 3.5. Explica les característiques essencials de l'art romà i la seva evolució en el temps a partir de fonts històriques o historiogràfiques.

Est. Apr. 3.6. Explica els trets principals de la ciutat romana a partir de fonts històriques o historiogràfiques.

Est. Apr. 3.7. Descriu les característiques generals dels mosaics i la pintura a Roma a partir d'una font històrica o historiogràfica.

Est. Apr. 3.8. Especifica qui eren els principals clients de l'art grec, i la consideració social de l'art i dels artistes.

Est. Apr. 3.9. Especifica qui eren els principals clients de l'art romà, i la consideració social de l'art i dels artistes.

Continguts i Criteris d'Avaluació del Bloc 3: El naixement de la tradició artística occidental: l'art medieval

Continguts	Criteris d'avaluació i Estàndards d'aprenentatge
L'aportació del cristianisme a l'arquitectura i la iconografia: edificacions; pintura i mosaic; Bizanci.	Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuales.
Configuració i desenvolupament de l'art romànic: el preromànic a la península Ibèrica; esglésies i monestirs; la iconografia romànica; escultura i pintura; el camí de Sant Jaume.	Est. Apr. 1.1. Explica les característiques essencials de l'art paleocristià i la seva evolució en el temps a partir de fonts històriques o historiogràfiques.
L'aportació del gòtic, expressió d'una cultura urbana: la catedral i l'arquitectura civil; escultura; catedrals mediterrànies. La	Est. Apr. 1.2. Descriu l'origen, característiques i funció de la basílica paleocristiana. Est. Apr. 1.3. Descriu les característiques i funció dels baptisteris, mausoleus i martyria paleocristians. Funció de cadascuna de les seves parts.

llarga duració del gòtic a la península Ibèrica. Nocions d'asincronia i continuïtat.

La pintura italiana i flamenca, origen de la pintura moderna.

Est. Apr. 1.4. Explica l'evolució de la pintura i el mosaic en l'art paleocristià, amb especial referència a la iconografia.

Est. Apr. 1.5. Explica les característiques essencials de l'art bizantí a partir de fonts històriques o historiogràfiques.

Est. Apr. 1.6. Explica l'arquitectura bizantina a través de l'església de Santa Sofia de Constantinoble.

Est. Apr. 1.7. Descriu les característiques del mosaic bizantí i dels temes iconogràfics del Pantocràtor, la Verge i la Deisi, així com la seva influència en l'art occidental.

Est. Apr. 1.8. Identifica, analitza i comenta el mosaic del seguici de l'emperadriu Teodora a San Vitale de Ravenna.

Est. Apr. 1.9. Defineix el concepte d'art preromànic i especifica les seves manifestacions a Espanya.

Est. Apr. 1.10. Identifica i classifica enraonadament en el seu estil les següents obres: San Pedro de la Nave (Zamora), Santa María del Naranco (Oviedo) i San Miguel de la Escalada (Lleó).

Est. Apr. 1.11. Explica les característiques de l'escultura i la pintura romàniques, amb especial referència a la iconografia.

Est. Apr. 1.12. Identifica, analitza i comenta les següents obres arquitectòniques romàniques: Sant Vicenç de Cardona (Barcelona), San Martín de Frómista, Catedral de Santiago de Compostel•la.

Est. Apr. 1.13. Identifica, analitza i comenta les següents escultures romàniques: El dubte de sant Tomàs en l'angle del claustre de Santo Domingo de Silos (Burgos), Judici Final en el timpà de Santa Fe de Conques (França), Últim Sopar del capitell del claustre de Sant Joan de la Penya (Osca), Pòrtic de la Glòria de la catedral de Santiago.

Est. Apr. 1.14. Identifica, analitza i comenta les següents pintures murals romàniques: volta de l'Anunciació als pastors en el Panteón de los Reyes de San Isidoro de Lleó; absis de Sant Climent de Taüll (Lleida).

Est. Apr. 1.15. Descriu les característiques i evolució de l'arquitectura gòtica i especifica els canvis introduïts respecte a la romànica.

Est. Apr. 1.16. Explica les característiques i evolució de l'arquitectura gòtica a Espanya.

Est. Apr. 1.17. Descriu les característiques i evolució de l'escultura gòtica i especifica les seves diferències tipològiques, formals i iconogràfiques respecte a l'escultura romànica.

Est. Apr. 1.18. Identifica, analitza i comenta les següents obres arquitectòniques gòtiques: façana occidental de la catedral de Reims, interior de la planta superior de la Sainte-Chapelle de París, façana occidental i interior de la catedral de Lleó, interior de la catedral de Barcelona, interior de l'església de San Juan de los Reyes de Toledo.

Est. Apr. 1.19. Identifica, analitza i comenta les següents escultures gòtiques: Grup de l'Anunciació i la Visitació de la catedral de Reims, timpà de la Puerta del Sarmental de la catedral de Burgos, Retaule de Gil de Siloé de la Cartoixa de Miraflores (Burgos).

Est. Apr. 1.20. Explica les característiques generals de l'art islàmic a partir de fonts històriques o historiogràfiques.

Est. Apr. 1.21. Descriu els trets essencials de la mesquita i el palau islàmics.

Est. Apr. 1.22. Explica l'evolució de l'art hispanomusulmà.

Est. Apr. 1.23. Explica les característiques de l'art mudèjar i especifica, amb exemples d'obres concretes, les diferències entre el mudèjar popular i el cortesà.

Est. Apr. 1.24. Identifica, analitza i comenta les següents obres

hispanomusulmanes: Mesquita de Còrdova, Aljaferia de Saragossa, Giralda de Sevilla, Alhambra de Granada.

Crit. Aval. BL3.2. Explicar les relacions entre les formes característiques, les tècniques utilitzades i el llenguatge simbòlic de les imatges i els espais arquitectònics de l'art medieval occidental (romànic i gòtic) amb el seu context històric i cultural prestant especial atenció a la producció a la península Ibèrica i destacar la funció social de l'art i les relacions entre artistes i clients utilitzant diverses fonts històriques.

Est. Apr. 2.1. Descriu les característiques generals de l'art romànic a partir de fonts històriques o historiogràfiques.

Est. Apr. 2.2. Descriu les característiques i funció de les esglésies i monestirs en l'art romànic.

Est. Apr. 2.3. Descriu les característiques generals de l'art gòtic a partir de fonts històriques o historiogràfiques.

Est. Apr. 2.4. Especifica les relacions entre els artistes i els clients de l'art romànic.

Est. Apr. 2.5. Especifica les relacions entre els artistes i els clients de l'art gòtic, i la seva variació respecte al romànic.

Est. Apr. 2.6. Explica la importància de l'art romànic al camí de Santiago.

Crit. Aval. BL3.3. Reconèixer les innovacions de la pintura del segle XIV en el nord d'Itàlia (Giotto) i la del segle XV a Flandes (Van Eyck, El Bosch, Van der Weyden) com a resultat de les corresponents tradicions artístiques i com l'anunci d'alguns trets de la pintura moderna per mitjà de la comparació de l'obra d'estos artistes amb la pintura gòtica i argumentar el valor d'estes innovacions en la història de l'art.

Est. Apr. 3.1. Reconeix i explica les innovacions de la pintura de Giotto i del Trecento italià respecte a la pintura romànica i bizantina.

Est. Apr. 3.2. Explica les innovacions de la pintura flamenca del segle XV i cita algunes obres dels seus principals representants.

Est. Apr. 3.3. Identifica, analitza i comenta les següents pintures gòtiques: escena de La fugida a Egipte, de Giotto, a la Capella degli Scrovegni de Pàdua; el Matrimoni Arnolfini, de Jan van Eyck; El davallament de la creu, de Rogier van der Weyden; El Jardí de les Delícies, d'El Bosch.

Continguts i Criteris d'Avaluació del Bloc 4: El desenrotllament i l'evolució de l'art europeu en el món modern

Continguts	Criteris d'avaluació i Estàndards d'aprenentatge
El Renaixement: origen i desenrotllament del nou llenguatge artístic: proporció i harmonia, perspectiva, referents clàssics, humanisme; Aportacions dels grans artistes del renaixement italià. El manierisme. La recepció de l'estètica renaixentista a la península Ibèrica. El Barroc: unitat i diversitat, el llenguatge artístic al servici del poder civil i eclesiàstic; l'urbanisme, esglésies i	Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.1. Especifica les característiques de l'arquitectura renaixentista italiana i explica la seva evolució, des del Quattrocento al Manierisme. Est. Apr. 1.2. Especifica les característiques de l'escultura renaixentista italiana i explica la seva evolució, des del Quattrocento al Manierisme. Est. Apr. 1.3. Especifica les característiques de la pintura renaixentista italiana i explica la seva evolució, des del Quattrocento al Manierisme. Est. Apr. 1.4. Compara la pintura italiana del Quattrocento amb la dels pintors gòtics flamencs contemporanis. Est. Apr. 1.4. Compara la pintura italiana del Quattrocento amb la dels

palaus.

El barroc hispànic. Urbanisme i arquitectura. Imatgeria barroca.

L'aportació

de la pintura espanyola: les grans figures del Segle d'Or.

El segle XVIII: la pervivència del barroc; el refinament rococó.

El desenrotllament del mercat de l'art: l'obra com a valor d'intercanvi; la posició social de l'artista; mecenes, antiquaris i col·leccionistes.

pintors gòtics flamencs contemporanis.

Est. Apr. 1.5. Explica la peculiaritat de la pintura veneciana del Cinquecento i en cita els artistes més representatius.

Est. Apr. 1.6. Especifica les característiques peculiars del Renaixement espanyol, que compara amb les de l'italià.

Est. Apr. 1.7. Descriu l'evolució de l'arquitectura renaixentista espanyola.

Est. Apr. 1.8. Explica la peculiaritat de l'escultura renaixentista espanyola.

Est. Apr. 1.9. Explica les característiques essencials del Barroc.

Est. Apr. 1.10. Especifica les diferències entre la concepció de l'art barroca i la renaixentista.

Est. Apr. 1.10. Especifica les diferències entre la concepció de l'art barroca i la renaixentista.

Est. Apr. 1.11. Compara l'arquitectura barroca amb la renaixentista.

Est. Apr. 1.11. Compara l'arquitectura barroca amb la renaixentista.

Est. Apr. 1.12. Explica les característiques generals de l'urbanisme barroc.

Est. Apr. 1.13. Compara l'escultura barroca amb la renaixentista a través de la representació de David per Miquel Àngel i per Bernini.

Est. Apr. 1.13. Compara l'escultura barroca amb la renaixentista a través de la representació de David per Miquel Àngel i per Bernini.

Est. Apr. 1.14. Descriu les característiques generals de la pintura barroca i especifica les diferències entre l'Europa catòlica i la protestant.

Est. Apr. 1.15. Distingeix i caracteritza les grans tendències de la pintura barroca a Itàlia i els seus principals representants.

Est. Apr. 1.16. Especifica les peculiaritats de la pintura barroca flamenca i holandesa.

Est. Apr. 1.17. Explica les característiques de l'urbanisme barroc a Espanya i l'evolució de l'arquitectura durant el segle XVII.

Est. Apr. 1.18. Explica les característiques de la imatgeria barroca espanyola del segle XVII i compara l'escola castellana amb l'andalusa.

Est. Apr. 1.19. Explica les característiques generals de la pintura espanyola del segle XVII.

Est. Apr. 1.20. Compara el Barroc tardà i el Rococó i especifica les diferents concepcions de la vida i de l'art que representen un i altre.

Est. Apr. 1.21. Explica les raons del sorgiment del Neoclassicisme i les seves característiques generals en arquitectura, escultura i pintura.

Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seves característiques formals i la destinació que es dona a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen.

Est. Apr. 2.1. Explica les característiques essencials del Renaixement italià i la seva periodització a partir de fonts històriques o historiogràfiques.

Est. Apr. 2.2. Explica el segle XVIII com una època en què coexisteixen vells i nous estils artístics en un context històric de canvis profunds.

Est. Apr. 2.2. Explica el segle XVIII com una època en què coexisteixen vells i nous estils artístics en un context històric de canvis profunds.

Est. Apr. 2.3. Distingeix entre els corrents tradicional i classicista de l'arquitectura barroca espanyola del segle XVIII.

Est. Apr. 2.4. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques del Renaixement italià següents: cúpula de Santa Maria del Fiore i interior de l'església de San Lorenzo, de Brunelleschi, a Florència; Palau Medici-Riccardi, de Michelozzo, a Florència; façanes de Santa Maria Novella i del Palau Rucellai, d'Alberti, a Florència; temple de San Pietro in Montorio,

de Bramante, a Roma; cúpula i projecte de planta de Sant Pere del Vaticà, de Miquel Àngel; Il Gesù, de Giacomo della Porta i Jacopo Barozzi da Vignola, a Roma; Villa Capra (Villa Rotonda), de Palladio, a Vicenza.

Est. Apr. 2.5. Identifica, analitza i comenta les escultures del Renaixement italià següents: primer panell de la Porta del Paradís (de la creació del món a l'expulsió del Paradís), de Ghiberti; David i Gattamelata, de Donatello; Pietat del Vaticà, David, Moisès i Tombes medicees, de Miquel Àngel; El rapte de les sabines, de Giambologna.

Est. Apr. 2.6. Identifica, analitza i comenta les pintures del Renaixement italià següents: El tribut de la moneda i La Trinitat, de Masaccio; Anunciació del convent de San Marc, a Florència, de Fra Angelico; Madonna del Duc d'Urbino, de Piero della Francesca; Mare de Déu de les roques, L'últim sopar i La Gioconda, de Leonardo da Vinci; L'escola d'Atenes, de Rafael; la volta i el Judici Final de la Capella Sixtina, de Miquel Àngel; La tempesta, de Giorgione; Venus d'Urbino i Carles V a Mühlberg, de Tiziano; El lavatori, de Tintoretto; Noces de Canà, de Veronese.

Est. Apr. 2.7. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques del Renaixement espanyol següents: façana de la Universitat de Salamanca; Palau de Carles V a l'Alhambra de Granada, de Pedro Machuca; Monestir de San Lorenzo d'El Escorial, de Juan de Herrera.

Est. Apr. 2.8. Identifica, analitza i comenta les obres escultòriques del Renaixement espanyol següents: Sacrifici d'Isaac del retaule de San Benito de Valladolid, d'Alonso Berruguete; Sant enterrament, de Juan de Juni.

Est. Apr. 2.9. Identifica, analitza i comenta les següents pintures d'El Greco: L'espoliació, La Santa Lliga o Adoració del nom de Jesús, El martiri de Sant Maurici, L'enterrament del senyor d'Orgaz, L'adoració dels pastors, El cavaller de la mà al pit.

Est. Apr. 2.10. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques del Barroc europeu del segle XVII següents: façana de Sant Pere del Vaticà, de Carlo Maderno; columnata de la plaça de Sant Pere del Vaticà, de Bernini; Sant Carles de les Quatre Fonts, a Roma, de Borromini; Palau de Versalles, de Le Vau, J. H. Mansart i Le Nôtre.

Est. Apr. 2.11. Identifica, analitza i comenta les escultures de Bernini següents: David, Apol·lo i Dafne, L'èxtasi de Santa Teresa, Càtedra de Sant Pere.

Est. Apr. 2.12. Identifica, analitza i comenta les pintures del Barroc europeu del segle XVII següents: Vocació de Sant Mateu i Mort de la Verge, de Caravaggio; Triomf de Bacus i Ariadna, a la volta del Palau Farnese de Roma, d'Annibale Carraccio; Adoració del nom de Jesús, volta d'Il Gesù a Roma, de Gaulli (Il Baciccia); Adoració dels Mags, Les tres Gràcies i El jardí de l'Amor, de Rubens; La lliçó d'anatomia del Dr. Nicolaes Tulp, La ronda de nit, de Rembrandt.

Est. Apr. 2.13. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques del Barroc espanyol del segle XVII següents: Plaza Mayor de Madrid, de Juan Gómez de Mora; Retaule de San Esteban de Salamanca, de José Benito de Churriguera.

Est. Apr. 2.14. Identifica, analitza i comenta les escultures del Barroc espanyol del segle XVII següents: Pietat, de Gregorio Fernández, Inmaculada Concepció, d'Alonso Cano; Magdalena penitent, de Pedro de Mena.

Est. Apr. 2.15. Identifica, analitza i comenta les pintures espanyoles del Barroc espanyol del segle XVII següents: Martiri de Sant Felip, El somni de Jacob i El sancallós, de Ribera; Bodegó del Museo del Prado, de Zurbarán; L'aiguader de Sevilla, Els borratxos, La farga de Vulcà, La

rendició de Breda, El Príncep Baltasar Carles a cavall, La Venus del mirall, Las meninas, Les filadores, de Velázquez; La Sagrada Família de l'ocellet, La Inmaculada d'El Escorial, Els nens de la petxina, Nens jugant als daus, de Murillo.

Est. Apr. 2.16. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques del segle XVIII següents: façana del Real Hospicio del Ave Maria y San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; façana de l'Obradoiro de la catedral de Santiago de Compostel•la, de Casas i Novoa; Palau Reial de Madrid, de Juvara i Sachetti; Panteó de París, de Soufflot; Museo del Prado de Madrid, de Juan de Villanueva.

Est. Apr. 2.16. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques del segle XVIII següents: façana del Real Hospicio del Ave Maria y San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; façana de l'Obradoiro de la catedral de Santiago de Compostel•la, de Casas i Novoa; Palau Reial de Madrid, de Juvara i Sachetti; Panteó de París, de Soufflot; Museo del Prado de Madrid, de Juan de Villanueva.

Est. Apr. 2.17. Identifica, analitza i comenta les obres escultòriques del segle XVIII següents: L'oració a l'hort, de Salzillo; Eros i Psique i Paulina Bonaparte, de Canova.

Est. Apr. 2.17. Identifica, analitza i comenta les obres escultòriques del segle XVIII següents: L'oració a l'hort, de Salzillo; Eros i Psique i Paulina Bonaparte, de Canova.

Est. Apr. 2.18. Identifica, analitza i comenta les obres de David següents: El jurament dels Horacis i La mort de Marat.

Bloc 4 Crit. Aval. BL4.3. Destacar els canvis que es produïxen durant el període estudiat en la consideració social de l'art i dels artistes i exemplificar-los a través de la biografia d'alguns artistes significatius tenint en compte les modificacions en el procés creatiu (el paper dels mecenes, l'ús de coneixements científics i el treball intel•lectual) i la influència en el desenrotllament posterior de l'activitat artística.

Est. Apr. 3.1. Descriu la pràctica del mecenatge en el Renaixement italià, i les noves reivindicacions dels artistes en relació amb el seu reconeixement social i la naturalesa de la seva feina.

Est. Apr. 3.2. Descriu el paper desenvolupat al segle XVIII per les acadèmies a tot Europa i, en particular, pel Saló de París.

Est. Apr. 3.3. Explica les característiques de la pintura del Greco a través d'algunes de les seves obres més representatives.

Est. Apr. 3.4. Descriu les característiques i l'evolució de la pintura de Velázquez a través d'algunes de les seves obres més significatives.

Est. Apr. 3.5. Comenta l'escultura neoclàssica a través de l'obra de Canova.

Est. Apr. 3.6. Especifica les possibles coincidències entre el Neoclassicisme i el Romanticisme en la pintura de David.

Est. Apr. 3.7. Explica la figura de Salzillo com a últim representant de la imatgeria religiosa espanyola en fusta policromada.

Est. Apr. 3.8. Analitza l'evolució de l'obra de Goya com a pintor i com a gravador, des de la seva arribada a la Cort fins al seu exili final a Bordeus.

Continguts i Criteris d'Avaluació del Bloc 5: El segle XIX: l'art d'un món en transformació

Continguts	Criteris d'avaluació i Estàndards d'aprenentatge
L'art de la Il•lustració a la revolució burgesa: La figura de Goya. Neoclassicisme i romanticisme.	Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua

<p>La revolució industrial i l'impacte en l'art: l'evolució i renovació del llenguatge artístic; el realisme; l'impressionisme; Rodin; el simbolisme: els postimpressionistes i el germen de les avantguardes del segle XX.</p>	<p>sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric.</p>
<p>Els nous materials en l'arquitectura. L'historicisme. El modernisme.</p>	<p>Est. Apr. 1.1. Explica les característiques del neoclassicisme arquitectònic durant l'Imperi de Napoleó.</p>
<p>L'Escola de Chicago. El naixement de l'urbanisme modern.</p>	<p>Est. Apr. 1.2. Descriu les característiques i evolució de l'arquitectura del ferro al segle XIX, en relació amb els avenços i necessitats de la revolució industrial.</p>
<p>El paper de les acadèmies i museus en la valoració de les obres d'art. El mercat de l'art: salons, galeries privades i marxants. La consideració social de l'artista i la seua obra.</p>	<p>Est. Apr. 1.3. Explica les característiques de l'historicisme en arquitectura i la seva evolució cap a l'eclecticisme.</p>
	<p>Est. Apr. 1.4. Explica les característiques i principals tendències de l'arquitectura modernista.</p>
	<p>Est. Apr. 1.5. Especifica les aportacions de l'Escola de Chicago a l'arquitectura.</p>
	<p>Est. Apr. 1.6. Descriu les característiques i objectius de les remodelacions urbanes de París, Barcelona i Madrid en la segona meitat del segle XIX.</p>
	<p>Est. Apr. 1.7. Identifica, analitza i comenta les següents obres arquitectòniques: Temple de la Magdalena a París, de Vignon; Houses of Parliament de Londres, de Barry i Pugin; Auditori de Chicago, de Sullivan i Adler; Torre Eiffel de París; Temple de la Sagrada Família a Barcelona, de Gaudí.</p>
	<p>Est. Apr. 1.8. Explica les característiques de la renovació escultòrica empresa per Rodin.</p>
	<p>Est. Apr. 1.9. Identifica, analitza i comenta les obres de Rodin següents: El pensador i Els burgesos de Calais.</p>
	<p>Est. Apr. 1.10. Descriu les característiques del Romanticisme en la pintura i distingeix entre el romanticisme de la línia d'Ingres i el romanticisme del color de Gericault i Delacroix.</p>
	<p>Est. Apr. 1.11. Compara les visions romàntiques del paisatge en Constable i Turner.</p>
	<p>Est. Apr. 1.12. Explica el Realisme i la seva aparició en el context dels canvis socials i culturals de mitjans del segle XIX.</p>
	<p>Est. Apr. 1.13. Compara el Realisme amb el Romanticisme.</p>
	<p>Est. Apr. 1.14. Descriu les característiques generals de l'Impressionisme i el Neoimpressionisme.</p>
	<p>Est. Apr. 1.15. Defineix el concepte de postimpressionisme i especifica les aportacions de Cézanne i Van Gogh com a precursors dels grans corrents artístics del segle XX.</p>
	<p>Est. Apr. 1.16. Explica el Simbolisme de finals del segle XIX com a reacció davant el Realisme i l'Impressionisme.</p>
	<p>Est. Apr. 1.17. Identifica, analitza i comenta les obres de Goya següents: El para-sol, La família de Carles IV, El 2 de maig de 1808 a Madrid, Els afusellaments del 3 de maig de 1808; Desastre núm. 15, I no hi ha remei, de la sèrie Els desastres de la guerra; Saturn devora el seu fill i La lletera de Bordeus.</p>
	<p>Est. Apr. 1.18. Identifica, analitza i comenta les pintures del segle XIX següents: El bany turc, d'Ingres; El raï de la Medusa, de Gericault; La llibertat guia el poble, de Delacroix; El carro de fenc, de Constable; Pluja, vapor i velocitat, de Turner; Un enterrament a Ornans, de Courbet; L'àngelus, de Millet; Dinar sobre l'herba, de Manet; Impressió, sol naixent i la sèrie sobre la Catedral de Rouen, de Monet; Le moulin de la Galette, de Renoir; Una tarda de diumenge a la Grande Jatte, de Seurat;</p>

Els jugadors de cartes i Taronges i pomes, de Cézanne; La nit estelada i El segador, de Van Gogh; Visió després del sermó i Avui no anirem al mercat (“Ta Matete”), de Gauguin.

Crit. Aval. BL5.2. Argumentar el nou concepte d’obra d’art sorgit de la tensió entre tradició (concepte d’obra d’art, convencionalismes expressius) i innovació (nous materials i usos, modificació del codi lingüístic) i contrastar les raons, opinions i creacions dels partidaris de la tradició acadèmica i les dels que defenen les novetats en l’ús de materials i formes de llenguatge artístic per mitjà de l’anàlisi d’obres, textos i documents significatius (epistolaris, manifestos, crítiques d’art, etc.).

Est. Apr. 2.1. Relaciona la producció i l’academicisme dominant en l’escultura del segle XIX amb les transformacions portades a terme a les ciutats (monuments commemoratius en places, parcs i avingudes, i escultures funeràries en els nous cementiris).

Est. Apr. 2.2. Compara la visió de Goya en les sèries de gravats Els capritxos i Els disbarats o proverbis.

Crit. Aval. BL5.3. Explicar les transformacions en l’activitat creadora dels artistes i en els interessos dels clients que es produïxen per l’aparició d’un nou mercat de l’art, els canvis en la consideració social de l’art i dels artistes, el seu procés d’aprenentatge de l’ofici i exemplificar-les fent referència a obres d’art, dades biogràfiques i esdeveniments rellevants.

Est. Apr. 3.1. Explica les diferències entre enginyers i arquitectes a la primera meitat del segle XIX.

Est. Apr. 3.2. Explica els canvis que es produeixen al segle XIX en les relacions entre artistes i clients, referits a la pintura.

Continguts i Criteris d’Avaluació del Bloc 6: La ruptura de la tradició: l’art en la primera mitat del segle XX

Continguts	Criteris d’avaluació i Estàndards d’aprenentatge
El fenomen de les avantguardes: fauisme; cubisme; futurisme.	Crit. Aval. BL6.1. Exemplificar l’evolució del llenguatge artístic en la primera mitat del S. XX i la seua relació amb el context històric en què es produïx i detectar les continuïtats, les aportacions rellevants de cada moviment artístic d’este període, les seues formes d’expressió més destacades i les influències que es donen entre estes a partir de l’anàlisi de documents i de l’elaboració de línies de temps que arrepleguen la duració aproximada i de diagrames.
Els moviments artístics fins a la II Guerra Mundial: tendències objectives, subjectives i utòpiques.	Est. Apr. 1.1. Descriu l’origen i característiques del Fauisme.
Renovació del llenguatge arquitectònic: els nous materials, el funcionalisme.	Est. Apr. 1.2. Descriu el procés de gestació i les característiques del Cubisme, tot distingint entre el Cubisme analític i el sintètic.
Ús d’estratègies per al debat.	Est. Apr. 1.3. Descriu l’ideari i principis bàsics del Futurisme.
Elaboració d’arguments. Procediments de cita.	Est. Apr. 1.4. Identifica els antecedents de l’Expressionisme al segle XIX, explica les característiques generals del moviment i especifica les diferències entre els grups alemanys El pont i El genet blau.
Estratègies per a l’escolta activa.	Est. Apr. 1.5. Descriu el procés de gestació i les característiques la pintura abstracta, en distingeix el vessant cromàtic i el geomètric, i especifica alguns dels seus corrents més significatius, com el Suprematisme rus o el Neoplasticisme.
	Est. Apr. 1.6. Descriu les característiques del Dadaisme com a actitud provocadora en un context de crisi.
	Est. Apr. 1.7. Explica l’origen, característiques i objectius del Surrealisme.
	Est. Apr. 1.8. Explica la importància dels pintors espanyols Picasso, Miró i

Dalí en el desenvolupament de les avantguardes artístiques.

Est. Apr. 1.9. Explica el procés de configuració i els trets essencials del Moviment Modern en l'arquitectura.

Est. Apr. 1.10. Especifica les aportacions de l'arquitectura orgànica al Moviment Modern.

Crit. Aval. BL6.2. Debate sobre les relacions que hi ha entre la producció artística i el paper que s'assigna a l'art en el model de societat que defenen els creadors o els clients, per mitjà de l'anàlisi d'algunes obres, biografies d'artistes, manifestos, textos teòrics i altres documents rellevants i constatar la seua influència en l'evolució de l'activitat artística.

Est. Apr. 2.1. Defineix el concepte d'avantguarda artística en relació amb l'accelerat ritme de canvis a la societat de l'època i la llibertat creativa dels artistes iniciada en la centúria anterior.

Crit. Aval. BL6.3. Analitzar les distintes tendències i moviments artístics atenent la seua concepció de l'art (funcional, objectiu... o bé subjectiu, expressionista fantàstic, etc.) i a les seues formes de llenguatge (figuració, abstracció, etc.) a partir de documents i textos històrics, exemples d'obres d'art i plantilles que continguen criteris de classificació.

Est. Apr. 3.1. Explica la renovació temàtica, tècnica i formal de l'escultura a la primera meitat del segle XX, i distingeix les obres que estan relacionades amb les avantguardes pictòriques i les que utilitzen recursos o llenguatges independents.

Est. Apr. 3.2. Identifica, analitza i comenta les obres següents: L'alegria de viure, de Matisse; Les senyoretes d'Avinyó, Retrat d'Ambroise Vollard, Natura morta amb cadira de reixeta i Guernica, de Picasso; La ciutat que emergeix, de Boccioni; El crit, de Munch; El carrer, de Kirchner; Lírica i Sobre blanc II, de Kandinsky; Quadrat negre, de Malevitch; Composició II, de Mondrian; L.H.O.O.Q., de Duchamp; L'elefant de les Cèlebes, d'Ernst; La clau dels camps, de Magritte; El carnaval de l'Arlequí i Dona i ocell a la llum de la lluna, de Miró; El joc lúgubre i La persistència de la memòria, de Dalí.

Est. Apr. 3.3. Identifica, analitza i comenta les obres escultòriques següents: El profeta, de Gargallo; Formes úniques de continuïtat en l'espai, de Boccioni; Font, de Duchamp; Dona davant el mirall, de Juli González; Mademoiselle Pogany I, de Brancusi; Llagosta, nansa i cua de peix, de Calder; Figura reclinada, de Henry Moore.

Est. Apr. 3.4. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques següents: Escola de la Bauhaus a Dessau (Alemanya), de Gropius; Pavelló alemany a Barcelona, de Mies van der Rohe; Vil·la Savoia a Poissy (França), de Le Corbusier; Casa Kaufman o casa de la Cascada, de Frank Lloyd Wright.

Continguts i Criteris d'Avaluació del Bloc 7: La universalització de l'art des de la segona mitat del segle XX

Continguts	Criteris d'avaluació i Estàndards d'aprenentatge
L'estil internacional en arquitectura i altres tendències: high tech, l'arquitectura postmoderna.	Crit. Aval. BL7.1. Analitzar les novetats que introdueixen els moviments artístics de la segona mitat del segle XX, les relacions que tenen amb les formes expressives del període anterior i els nous usos a què es destinen les obres d'art i relacionar estos elements entre si i amb el seu context històric i cultural per mitjà de l'elaboració d'un esquema gràfic a partir de l'anàlisi d'obres d'art i documents obtinguts en Internet.
Les arts plàstiques: de les segones avantguardes a la postmodernitat.	
Nous sistemes visuals: fotografia, cine i televisió, cartells, còmic.	Est. Apr. 1.1. Explica les raons de la pervivència i difusió internacional del Moviment Modern.
La combinació de llenguatges	

expressius. L'impacte de les noves tecnologies en la difusió i la creació artística.

Art i cultura visual de masses.

Est. Apr. 1.2. Distingeix i descriu les característiques d'altres tendències arquitectòniques al marge del Moviment Modern o Estil Internacional, en particular la high tech, la postmoderna i la desconstrucció.

Est. Apr. 1.3. Explica i compara l'Informalisme europeu i l'Expressionisme abstracte nord-americà.

Est. Apr. 1.4. Explica l'abstracció postpictòrica.

Est. Apr. 1.5. Explica el Minimalisme.

Est. Apr. 1.6. Explica l'art cinètic i l'op art.

Est. Apr. 1.7. Explica l'art conceptual.

Est. Apr. 1.8. Explica l'Arte povera.

Est. Apr. 1.9. Distingeix i explica algunes de les principals corrents figuratives: Pop art, nova figuració, hiperrealisme.

Est. Apr. 1.10. Explica en què consisteixen les següents manifestacions d'art no durador: happening, body art i land art.

Est. Apr. 1.11. Descriu els plantejaments generals de la postmodernitat, referida a les arts plàstiques.

Est. Apr. 1.12. Identifica, analitza i comenta les següents obres: Unitat d'habitació a Marsella, de Le Corbusier; el Seagram Building a Nova York, de M. van der Rohe i Philip Johnson; el Museu Guggenheim de Nova York, de F. Lloyd Wright; la Sydney Opera House, de J. Utzon; el Centre Pompidou de París, de R. Piano i R. Rogers; l'AT&T Building de Nova York, de Philip Johnson; el Museu Guggenheim de Bilbao, de F. O. Gehry.

Est. Apr. 1.13. Identifica l'autor i el corrent artístic (no necessàriament el títol), analitza i comenta les obres següents: Pintura (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid), de Tàpies; Crit núm. 7, d'Antonio Saura; One: number 31, 1950, de J. Pollock; Ctesiphon III, de F. Stella; Equivalent VIII, de Carl André; Vega 200, de Vasarely; Una i tres cadires, de J. Kosuth; Iglú amb arbre, de Mario Merz; Marilyn Monroe (serigrafia de 1967), d'Andy Warhol; Estudi del retrat d'Innocenci X de Velázquez, de Francis Bacon; La Gran Via de Madrid, d'Antonio López.

Crit. Aval. BL7.2. Inferir els efectes que tenen les noves tecnologies per a la creació artística i per a la difusió de l'art a partir de l'estudi i anàlisi de de textos i obres d'art.

Est. Apr. 2.1. Explica el paper desenvolupat en el procés d'universalització de l'art pels mitjans de comunicació de masses i les exposicions i fires internacionals d'art.

Crit. Aval. BL7.3. Identificar el llenguatge expressiu particular en els productes audiovisuals (cine, televisió, còmic, cartells...) i en alguns objectes de la vida quotidiana (roba, útils domèstics, mobiliari urbà...) i exemplificar a partir de casos concrets l'aplicació dels llenguatges de les tendències artístiques estudiades.

Est. Apr. 3.1. Explica breument el desenvolupament dels nous sistemes visuals i les característiques del seu llenguatge expressiu: fotografia, cartell, cine, còmic, produccions televisives, videoart, art per ordinador.

Est. Apr. 3.2. Defineix el concepte de cultura visual de masses i descriu els seus trets essencials.

Est. Apr. 3.3. Identifica l'art en els diferents àmbits de la vida quotidiana.

5. UNITATS DIDÀCTIQUES.

5.1. ORGANITZACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES.

PRIMER TRIMESTRE:

UNITAT 1. L'ART

1.1 L'art

- L'art com a matèria d'estudi
- L'art com a document social
- L'art com a patrimoni
- Els museus i l'art
- Les tipologies artístiques

1.2 L'urbanisme

1.3 L'arquitectura

- Tipologies arquitectòniques
- Característiques de l'arquitectura
- Elements materials i tècnics

1.4 La plàstica

1.5 L'escultura

- Els materials
- Els instruments
- La forma de l'escultura

1.6 La pintura

- Els instruments
- Els suports
- Les tècniques

1.7 El dibuix

1.8 El gravat

1.9 Altres tipologies artístiques

1.10 L'art en la cultura de masses

- La fotografia
- El cinema
- El cartell
- El còmic
- El vídeo i les noves tecnologies

1.11 Anàlisi de l'obra d'art: urbanisme

i arquitectura

- Urbanisme
- Arquitectura

1.12 Anàlisi de l'obra d'art: escultura i pintura

- Escultura
- Pintura

PRIMER TRIMESTRE: SETEMBRE-OCTUBRE

UNITAT 2. ART CLÀSSIC: GRÈCIA

2.1 Referents històrics

2.2 Localització i evolució artística

2.3 Antecedents: l'art cretomicènic

- Art cretenc o minoic
- Art micènic

2.4 Característiques generals de l'art grec

2.5 Urbanisme: la construcció de la democràcia

2.6 Arquitectura: l'ordre i la raó

- Estils arquitectònics
- Arquitectura religiosa
- Arquitectura civil

2.7 Escultura: un ideal de bellesa

- Període geomètric
- Escultura monumental

2.8 Ceràmica: el testimoni pictòric

2.9 El mosaic: una tècnica nova

Fitxes

F.1 Partenó

F.2 Erectèon

F.3 Atena Àptera o Atena Nike

F.4 Teatre d'Epidaure

F.5 Kouros i Kore

F.6 L'Auriga de Delfos

F.7 Discòbol

F.8 Dorífor

F.9 Mètopa 27 del Partenó

F.10 Hermes i Dionís nen

F. 11 Apoxiòmenos

F.12 Victòria de Samotràcia

F.13 Venus de Milos

F.14 Fris de l'Altar de Zeus a Pèrgam (Atena i Gea)

PRIMER TRIMESTRE: OCTUBRE-NOVEMBRE

UNITAT 3. ART CLÀSSIC: ROMA

3. 1 Referents històrics

3.2 Localització i evolució artística

3.3 L'art etrusc com a antecedent

- Referents històrics
- L'arquitectura etrusca
- El realisme escultòric
- La pintura funerària

3.4 Característiques generals de l'art romà

3.5 Urbanisme i arquitectura: l'homogeneïtzació de l'Imperi

- Tipologies arquitectòniques
- Materials

3.6 Realisme i idealisme de l'escultura romana

- El retrat
- El relleu històric

3.7 La decoració pictòrica

3.8 El detallisme del mosaic romà

3.9 Art paleocristià o tardoromà

- L'arquitectura al servei del culte
- La cristianització de les imatges

Fitxes

F.15 Maison Carrée

F.16 Panteó de Roma

F.17 Teatre romà de Mèrida

F.18 Colosseu o Anfiteatre Flavi

F.19 Basílica de Maxenci i Constantí

F.20 Pont d'Alcántara

F.21 Aqüeducte romà de Segòvia

F.22 Arc de Titus

- F.23 Columna Trajana
F.24 Escultura eqüestre de Marc Aureli
F.25 Relleus de l'arc de Titus
F.26 August de Prima Porta

PRIMER TRIMESTRE: NOVENBRE-DESEMBRE

UNITAT 4. ART BIZANTÍ

- 4.1 Referents històrics
4.2 Localització i evolució artística
4.3 Característiques generals
4.4 Arquitectura: la basílica bizantina
4.5 El delicat treball del vori
4.6 La riquesa decorativa del mosaic i la pintura

Fitxes

- F.27 Santa Sofia de Constantinoble
F.28 La Deisi
F.29 Mosaic de Teodora

PRIMER TRIMESTRE: DESEMBRE

UNITAT 5. L'ART ISLÀMIC I L'ART MUDÈJAR

- 5.1 Referents històrics
5.2 Localització i evolució artística
5.3 Característiques generals
- Influències artístiques
 - Influència religiosa
 - Evolució de l'art hispanomusulmà
- 5.4 Les característiques de l'arquitectura islàmica
- Arquitectura religiosa
 - Arquitectura civil
- 5.5 L'art mudèjar
- Localització i evolució artística
- 5.6 La diversitat de l'arquitectura mudèjar
- Mudèjar castellanoleonès
 - Mudèjar toledà
 - Mudèjar aragonès
 - Mudèjar andalús

Fitxes

- F.30 Mesquita de Còrdova
F.31 Palau de l'Aljaferia
F.32 La Giralda
F.33 L'Alhambra

SEGON TRIMESTRE: GENER

UNITAT 6. ART PREROMÀNIC

- 6.1 Referents històrics
6.2 Localització i evolució artística
6.3 Característiques generals
6.4 El preromànic europeu
6.5 L'art visigòtic
- L'arquitectura
 - L'escultura i l'orfebreria
- 6.6 L'art asturià
- Arquitectura
 - Escultura, pintura i orfebreria

6.7 L'art mossàrab

- L'arquitectura
- Les miniatures

Fitxes

F.34 Església de Santa María del Naranco

F.35 Església de San Pedro de la Nave

F.36 Església de San Miguel de la Escalada

UNITAT 7. ART ROMÀNIC

7. 1 Referents històrics

7. 2 Localització i evolució artística

7. 3 Característiques generals

7. 4 L'arquitectura al servei de Déu

- Catedrals i esglésies
- Els conjunts monacals
- El caràcter defensiu de l'arquitectura civil

7. 5 Les imatges de l'escultura

- Les escultures devocionals

7. 6 La pintura com a imatge sagrada

- Estils pictòrics

Fitxes

F.37 Església de Sant Vicenç de Cardona

F.38 Església de San Martín de Tours de Frómista

F.39 Catedral de Santiago de Compostel·la

F.40 Pòrtic de la Glòria

F.41 Timpà de l'església de Santa Fe de Conques

F.42 L'Últim sopar. Claustre de San Joan de la Penya

F.43 El dubte de sant Tomàs

F.44 Anunciació als pastors

F.45 Frescos de l'absis de Sant Climent de Taüll

SEGON TRIMESTRE: FEBRER

UNITAT 8. ART GÒTIC

8. 1 Referents històrics

8.2 Localització i evolució artística

8.3 Característiques generals

8.4 L'arquitectura

- Elements arquitectònics principals
- Edificis religiosos
- Edificis civils

8.5 La humanització de l'escultura

8.6 La diversitat pictòrica

Fitxes

F.46 Monestir de San Juan de los Reyes

F.47 Sainte-Chapelle

F.48 Catedral de Lleó

F.49 Interior de la catedral de Barcelona

F.50 Catedral de Reims

F.51 Anunciació i Visitació de la catedral de Reims

F.52 Timpà de la Puerta del Sarmental

F.53 Retaule major de la cartoixa de Miraflores

F.54 La fugida a Egipte

F.55 El matrimoni Arnolfini

F.56 El davallament de la creu

F.57 El jardí de les delícies

UNITAT 9. ART RENAIXENTISTA

9. 1 Referents històrics

9.2 Localització i evolució artística

9.3 Característiques generals

9.4 Urbanisme i arquitectura

- El *Quattrocento*

- El *Cinquecento*

- El Manierisme

- Urbanisme ideal i urbanisme de jardins

- La nova formulació dels edificis religiosos

- L'arquitectura civil

9.5 Espanya: entre l'ornamentació i el purisme

9.6 L'escultura: del Classicisme al Manierisme

- L'escultura del *Quattrocento*

- L'escultura del *Cinquecento*

- La influència italiana a Espanya

9.7 La pintura: de la norma a l'antinorma

- La pintura florentina

- Les escoles del nord

- El *Cinquecento*

- El Renaixement nòrdic

9.8 La pintura renaixentista a Espanya

- El Greco, un artista singular

Fitxes

F.58 Cúpula de Santa Maria del Fiore

F.59 Església de San Lorenzo

F.60 Palau Medici-Riccardi

F.61 Façana de Santa Maria Novella

F.62 Palau Rucellai

F.63 San Pietro in Montorio

F.64 Cúpula de Sant Pere del Vaticà

F.65 Il Gesù

F.66 Villa Capra (la Rotonda)

F.67 Façana de la Universidad de Salamanca

F.68 Palau de Carles V

F.69 Monestir d'El Escorial

F.70 Porta del Paradís

F.71 David

F.72 Monument eqüestre al *condottiero* Gattamelata

F.73 Pietat

F.74 David

F.75 Moisès

F.76 Sagristia Nova i tombes medicees

F.77 El rapte de les sabines

F.78 Sacrifici d'Isaac

F.79 Sant Enterrament

F.80 El tribut de la moneda

F.81 Trinitat

F.82 Anunciació

F.83 Madonna de Senigallia

F.84 Mare de Déu de les Roques

F.85 La Gioconda o Mona Lisa

F.86 Últim Sopar o *Cenacolo*

F.87 L'escola d'Atenes

F.88 Volta de la Capella Sixtina i Judici Final

F.89 Retrat eqüestre de Carles V a Mühlberg

- F.90 Venus d'Urbino
- F.91 La Tempesta
- F.92 El Lavatori
- F.93 Noces de Canà
- F.94 El cavaller de la mà al pit
- F.95 L'espoliació
- F.96 L'adoració dels pastors
- F.97 La Lliga Santa o Adoració del nom de Jesús
- F.98 Martiri de Sant Maurici i dels deu mil màrtirs
- F.99 L'enterrament del senyor d'Orgaz

SEGON TRIMESTRE: MARÇ

UNITAT 10. ART BARROC I ROCOCÓ

- 10. 1 Referents històrics
- 10.2 Localització i evolució artística
- 10.3 Característiques generals
 - El Barroc
 - El Rococó
- 10.4 Barroc: urbanisme i arquitectura
 - Urbanisme: de la ciutat papal a la ciutat del rei
 - Els jardins
 - El palau: de la reialesa a la noblesa
 - L'església, entre la litúrgia i l'especulació espacial
- 10.5 El moviment: un nou concepte escultòric
 - Bernini com a model
 - La imatgeria espanyola
 - Exuberància i intimisme de l'escultura rococó
- 10.6 La pintura: del naturalisme al Rococó
 - Tendències artístiques del segle XVII
 - Continuitat i ruptura en la pintura rococó
- 10.7 El segle d'or de la pintura espanyola
 - Entre el Manierisme i el naturalisme
 - Ribera: un espanyol napolità
 - Entre el naturalisme i el classicisme: Velázquez, Zurbarán i Cano
 - El triomf del Barroc

Fitxes

- F.100 Façana i columnata de Sant Pere del Vaticà
- F.101 San Carlo alle Quattro Fontane
- F.102 Palau de Versalles
- F.103 Plaza Mayor de Madrid
- F.104 Retaule de San Esteban
- F.105 Real Hospicio del Ave María
- F.106 Façana de l'Obradoiro
- F.107 Èxtasi de Santa Teresa
- F.108 David
- F.109 Apol·lo i Dafne
- F.110 Pietat
- F.111 Oració a l'hort
- F.112 Immaculada Concepció
- F.113 Magdalena penitent
- F.114 Vocació de sant Mateu
- F.115 La mort de la Verge
- F.116 Triomf de Bacus i Ariadna
- F.117 Adoració del nom de Jesús
- F.118 Adoració dels Mags
- F.119 Les tres Gràcies

F.120 El Jardí de l'Amor
F.121 La lliçó d'anatomia del Dr. Nicolaes Tulp
F.122 La ronda de nit
F.123 El martiri de sant Felip
F.124 El somni de Jacob
F.125 El sancallós
F.126 Natura morta d'atuells
F.127 L'aiguader de Sevilla
F.128 Els borratxos o El triomf de Bacus
F.129 La farga de Vulcà
F.130 Les llances o La rendició de Breda
F.131 El príncep Baltasar Carles, a cavall
F.132 La Venus del mirall
F.133 Les filadores o La falla d'Aracne
F.134 Las Meninas
F.135 La Sagrada Família de l'ocellet
F.136 Immaculada d'El Escorial
F.137 Nens jugant als daus
F.138 Els nens de la petxina

TERCER TRIMESTRE: ABRIL

UNITAT 11. NEOCLASSICISME I ROMANTICISME

- 11.1 Referents històrics
- 11.2 Localització i evolució artística
- 11.3 Neoclassicisme: característiques generals
- 11.4 Un retorn als models arquitectònics de l'antiguitat clàssica
- 11.5 La idealització de l'escultura clàssica
- 11.6 L'ordre i la fredor de la pintura neoclàssica
 - Goya: entre la tradició i la ruptura
- 11.7 El Romanticisme: característiques generals
- 11.8 La pintura romàntica
 - La contraposició romàntica i classicista a França
 - El Romanticisme alemany
 - La diversitat anglesa

Fitxes

F.139 Palacio Real
F.140 Panteó
F.141 Museo del Prado
F.142 Església de La Madeleine
F.143 Eros i Psique
F.144 Paulina Bonaparte
F.145 El jurament dels Horacis
F.146 La mort de Marat
F.147 El bany turc
F.148 El rai de la medusa
F.149 La llibertat guia el poble
F.150 El carro de fenc
F.151 El para-sol
F.152 La família de Carles IV
F.153 El 3 de maig a Madrid
F.154 El 2 de maig de 1808 a Madrid
F.155 Desastre núm. 15, I no hi ha remei
F.156 Saturn devora el seu fill
F.157 La lletera de Bordeus

UNITAT 12. DEL REALISME AL MODERNISME

12.1 Referents històrics

12.2 Localització i evolució artística

12.3 L'urbanisme: entre la realitat i la utopia

12.4 L'arquitectura: recuperació del passat i nous materials

- L'eclecticisme de l'arquitectura historicista

- Les noves possibilitats del ferro

- L'escola de Chicago: la llavor del funcionalisme

12.5 L'escultura

12.6 Tendències i "ismes" pictòrics

- La "fotografia objectiva" del Realisme

- La captació atmosfèrica de l'impressionisme

- Postimpressionisme: un pont cap a l'avantguarda

- La pervivència de la pintura acadèmica

- El moviment simbolista

12.7 El Modernisme

- El Modernisme a Espanya

Fitxes

F.158 Houses of Parliament

F.159 Auditori de Chicago

F.160 Torre Eiffel

F.161 Sagrada Família

F.162 El pensador

F.163 Els burgesos de Calais

F.164 Pluja, vapor i velocitat

F.165 Un enterrament a Ornans

F.166 L'àngelus

F.167 Dinar campestre

F.168 Sol ixent. Impressió

F.169 La catedral de Ruan

F.170 Le moulin de la Galette

F.171 Una tarda de diumenge a la Grande Jatte

F.172 Els jugadors de cartes

F.173 Taronges i pomes

F.174 La nit estelada

F.175 El segador

F.176 Visió després del sermó

F.177 Avui no anirem al mercat / Ta Matete

TERCER TRIMESTRE: MAIG

UNITAT 13. PRIMERES AVANTGUARDES

13.1 Referents històrics

13.2 Localització i evolució artística

13.3 Característiques generals

13.4 L'arquitectura

- Funcionalisme

- Organicisme

- Arquitectura d'avantguarda

13.5 Les Primeres Avantguardes artístiques (1905-1945)

- Fauvisme

- Expressionisme

- Cubisme

- Futurisme

- Dadaisme

- Art abstracte

- Surrealisme

- L'escola de París
- 13.6 El Noucentisme català
- 13.7 Mestres espanyols d'Avantguarda
- Picasso: un geni d'avantguarda
- El surrealisme oníric de Dalí
- El món microscòpic de Miró
- 13.8 Avantguardisme a Hispanoamèrica i als Estats Units

Fitxes

- F.178 Escola de la Bauhaus
- F.179 Pavelló alemany
- F.180 Vil·la Savoia
- F.181 Casa Kaufmann o casa de la Cascada
- F.182 El profeta
- F.183 Formes úniques de continuïtat en l'espai
- F.184 La Font
- F.185 Dona davant el mirall
- F.186 Mademoiselle Pogany I
- F.187 Figura reclinada
- F.188 Llagosta, nansa i cua de peix
- F.189 L'alegria de viure
- F.190 Les senyoretetes d'Avinyó
- F.191 Retrat d'Ambroise Vollard
- F.192 Natura morta amb cadira de reixeta
- F.193 Guernica
- F.194 La ciutat que emergeix
- F.195 Lírica
- F.196 El crit
- F.197 El carrer
- F.198 Sobre blanc II
- F.199 Composició II en vermell, groc i blau
- F.200 Quadrat negre
- F.201 L.H.O.O.Q. (La Gioconda)
- F.202 L'elefant de les Cèlebes
- F.203 La clau dels camps
- F.204 El carnaval de l'arlequí
- F.205 Dona i ocell a la llum de la lluna
- F.206 El joc lúgubre
- F.207 La persistència de la memòria

TERCER TRIMESTRE:

UNITAT 14. SEGONES AVANTGUARDES I ÚLTIMES TENDÈNCIES

- 14.1 Referents històrics
- 14.2 Localització i evolució artística
- 14.3 Característiques generals
- 14.4 Del funcionalisme a l'arquitectura d'autor
- L'herència funcionalista
- La crisi del Moviment Modern: l'arquitectura postmoderna
- High-tech i arquitectura d'autor
- 14.5 Segones Avantguardes artístiques
- Informalisme
- Expressionisme abstracte
- *Pop art*
- Nou realisme francès
- Abstracció postpictòrica i *minimal art*
- Art acció i art conceptual
- Art cinètic o *op art*

- *Arte povera*
- Hiperrealisme i fotorealisme
- Individualitats artístiques
- Tendències postmodernes
- Altres tendències a partir de 1980

14.6 Escultura

14.7 Art digital

14.8 La realitat de l'art actual

Fitxes

F.208 Unitat d'habitació

F.209 Museu Guggenheim

F.210 Sydney Opera House

F.211 Centre Pompidou

F.212 Seagram Building

F.213 AT&T Building

F.214 Museu Guggenheim de Bilbao

F.215 Equivalent VIII

F.216 Una i tres cadires

F.217 Iglú amb arbre

F.218 Pintura

F.219 U

F.220 Crit núm. 7

F.221 Ctesiphon I

F.222 Vega 200

F.223 Díptic Marilyn

F.224 Estudi del retrat d'Innocenci X de Velázquez

F.225 La Gran Via de Madrid

6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

6.1. METODOLOGIA GENERAL I ESPECÍFICA

En el marc de la programació didàctica el centre ha de precisar en cada curs els objectius que garanteixen l'assoliment de les competències clau, segons el currículum, assumir-los com a objectius de centre i determinar la participació de cadascuna de les àrees del currículum en la consecució de les competències.

Perquè el caràcter multidisciplinari de moltes de les competències s'allunya de la concepció del currículum com un conjunt de compartiments estancs entre les diverses matèries, es requereix una coordinació d'actuacions docents on la feina en equip i també les diverses formes de treball cooperatiu, han de ser una constant.

Així, el desenvolupament de la programació didàctica de centre requereix tant processos de formació i elaboració reflexiva i intel·lectual per part de l'equip docent com il·lusió per col·laborar en un projecte comú.

A més a més, en l'àmbit del batxillerat s'haurà de prestar una especial atenció a les competències i capacitats més rellevants per al posterior desenvolupament acadèmic o

laboral de l'alumnat.

El desenvolupament de competències va acompanyat d'una pràctica pedagògica exigent tant per a l'alumnat com per al professorat. Per a l'alumnat, perquè s'ha d'implicar en l'aprenentatge i ha d'adquirir les habilitats que li permeten construir els seus propis esquemes explicatius per comprendre el món en el qual viu, construir la seva identitat personal, interactuar en situacions variades i continuar aprenent.

S'haurà de buscar situacions pròximes als alumnes perquè aquests puguin aplicar en diferents contextos els continguts dels quatre sabers que conformen cadascuna de les competències (saber, saber fer, saber ser i saber estar). Així mateix, es crearà contextos i situacions que representen reptes per a l'alumnat, que el conviden a qüestionar els seus sabers actuals, que l'obliguen a ampliar la seva perspectiva i a contrastar els seus parers amb els dels seus companys i companyes i, també, a justificar i a interpretar amb rigor i sentit crític.

La forma d'avaluar el nivell de competència assolit serà a través de l'aplicació dels coneixements i les habilitats treballades. Ara bé, les competències suposen un domini complet de l'activitat en qüestió; no són només habilitats, encara que aquestes sempre hi siguin presents. Per tant, a més a més de les habilitats, es tindran en compte també les actituds i els elements cognitius.

Recursos didàctics

Per a cada tema els recursos didàctics seran variats:

- El Llibre de text d'Història de l'Art editat per VicensVives.
- Bibliografia d'història de l'art present a la biblioteca del centre.
- Fotocòpies d'articles, d'imatges i de textos rellevants.
- Dibuixos i esquemes gràfics.
- Enllaços d'*Internet* que serveixen per reforçar i complementar els continguts, habilitats i competències treballades en cada unitat.
- *Power Points* confeccionats a classe.
- Utilització de recursos didàctics elaborats pel Departament de Dibuix.
- Utilització de l'ordinador d'aula.

Recursos organitzatius

En relació amb l'organització dels espais: s'atendrà tant els processos educatius que afavoreixen la individualització de l'aprenentatge com aquells que són més socialitzadors: visites a museus i eixides culturals.

L'interior de l'aula habitual haurà de facilitar la realització d'una diversitat d'activitats. El mobiliari serà adaptat, lleuger i funcional.

En relació amb la distribució dels temps, i pel que fa a l'horari de l'alumnat contem amb quatre sessions cada setmana. Com que sols ens falta l'ordinador i projector en aquesta nova aula prefabricada, dedicarem aquesta jornada a la lectura de llibres tant a l'aula com a la biblioteca, tot respectant les normes imposades des de l'Administració educativa,

- **Activitats programades per a Hª de l'Art:**

Està previst realitzar diferents itineraris artístics al llarg del 2n i 3er trimestres. Probablement entre els mesos de febrer i maig, encara que les dates són aproximades.

- Visita al centre històric de València per tal de conèixer l'arquitectura gòtica
- Visita al Museu de Belles Arts per a conèixer la pintura gòtica valenciana (retauls) i la renaixentista (especialment Juan de Juanes).
- Visita per la València Barroca: arquitectura i pintura.
- Itinerari per la València Modernista .

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT.

7.1. CRITERIS D'AVUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENTATGE.

A continuació queden detallats d'acord al llibre de text de l'assignatura, de forma que cada tema i cada activitat queden relacionades amb els criteris esmentats i alhora amb les competències clau.

COMP. CL.	CRITERIS D'AVUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	TEM.	ACTI.
1. Com. Lingüíst.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuals. Est. Apr. 1.2. Descriu l'origen, característiques i funció de la basílica paleocristiana.	T. 03	P. 073-074
1. Com. Lingüíst.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.1. Reconèixer els canvis evolutius en els conceptes bàsics i els continguts semàntics de la producció artística utilitzant com a model obres de les cultures grega i romana i aplicar este coneixement a la selecció, classificació, anàlisi i interpretació de les obres d'art. Est. Apr. 1.1. Descriu els diferents tipus de temple grec, amb referència a les característiques arquitectòniques i la decoració escultòrica.	T. 02	P. 036
1. Com. Lingüíst.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.1. Reconèixer els canvis evolutius en els conceptes bàsics i els continguts semàntics de la producció artística utilitzant com a model obres de les cultures grega i romana i aplicar este coneixement a la selecció, classificació, anàlisi i interpretació de les obres d'art. Est. Apr. 1.2. Descriu les característiques del teatre grec i la funció de cadascuna de les seves parts.	T. 02	P. 037
1. Com. Lingüíst.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.1. Reconèixer els canvis evolutius en els conceptes bàsics i els continguts semàntics de la producció artística utilitzant com a model obres de les cultures grega i romana i aplicar este coneixement a la selecció, classificació, anàlisi i interpretació de les obres d'art. Est. Apr. 1.6. Descriu les característiques i funcions dels principals tipus d'edifici romans.	T. 03	P. 066-067
1. Com. Lingüíst.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.2. Reconèixer els conceptes d'orde i cànon en les manifestacions artístiques clàssiques i en les posteriors, exemplificar amb obres d'art i altres documents la seua evolució i comprovar la influència formal i conceptual de l'art grec en els moviments artístics posteriors. Est. Apr. 2.1. Defineix el concepte d'ordre arquitectònic i compara els tres ordres de l'arquitectura grega.	T. 02	P. 034-035
1. Com. Lingüíst.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuals. Est. Apr. 1.3. Descriu les característiques i funció dels baptisteris, mausoleus i <i>martyria</i> paleocristians. Funció de cadascuna de les seves parts.	T. 03	P. 074

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	TEM.	ACTI.
1. Com. Lingüíst.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.7. Descriu les característiques del mosaic bizantí i dels temes iconogràfics del <i>Pantocràtor</i> , la <i>Verge</i> i la <i>Deisi</i> , així com la seva influència en l'art occidental.	T. 04	P. 090, P. 094-95, P. 098 F. 028
1. Com. Lingüíst.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.21. Descriu els trets essencials de la mesquita i el palau islàmics.	T. 05	P. 104-106
1. Com. Lingüíst.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.9. Defineix el concepte d'art preromànic i especifica les seves manifestacions a Espanya.	T. 06	P.118, P. 122-123
1. Com. Lingüíst.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.15. Descriu les característiques i evolució de l'arquitectura gòtica i especifica els canvis introduïts respecte a la romànica.	T. 08	P. 155-159
1. Com. Lingüíst.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.17. Descriu les característiques i evolució de l'escultura gòtica i especifica les seves diferències tipològiques, formals i iconogràfiques respecte a l'escultura romànica.	T. 08	P. 160-161, P. 171-172 F. 051-052
1. Com. Lingüíst.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.2. Explicar les relacions entre les formes característiques, les tècniques utilitzades i el llenguatge simbòlic de les imatges i els espais arquitectònics de l'art medieval occidental (romànic i gòtic) amb el seu context històric i cultural prestant especial atenció a la producció a la península Ibèrica i destacar la funció social de l'art i les relacions entre artistes i clients utilitzant diverses fonts històriques. Est. Apr. 2.1. Descriu les característiques generals de l'art romànic a partir de fonts històriques o historiogràfiques.	T. 07	P. 131-132
1. Com. Lingüíst.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.2. Explicar les relacions entre les formes característiques, les tècniques utilitzades i el llenguatge simbòlic de les imatges i els espais arquitectònics de l'art medieval occidental (romànic i gòtic) amb el seu context històric i cultural prestant especial atenció a la producció a la península Ibèrica i destacar la funció social de l'art i les relacions entre artistes i clients utilitzant diverses fonts històriques. Est. Apr. 2.2. Descriu les característiques i funció de les esglésies i monestirs en l'art romànic.	T. 07	P. 133-136
1. Com. Lingüíst.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.2. Explicar les relacions entre les formes característiques, les tècniques utilitzades i el llenguatge simbòlic de les imatges i els espais arquitectònics de l'art medieval occidental (romànic i gòtic) amb el seu context històric i cultural prestant especial atenció a la producció a la península Ibèrica i destacar la funció social de l'art i les relacions entre artistes i clients utilitzant diverses fonts històriques. Est. Apr. 2.3. Descriu les característiques generals de l'art gòtic a partir de fonts històriques o historiogràfiques.	T. 08	P. 153-154
1. Com. Lingüíst.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.7. Descriu l'evolució de l'arquitectura renaixentista espanyola.	T. 09	P. 186-187
1. Com. Lingüíst.	Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric. Est. Apr. 1.10. Descriu les característiques del Romanticisme en la pintura i distingeix entre el romanticisme de la línia d'Ingres i el romanticisme del color de Gericault i Delacroix.	T. 11	P. 311

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	TEM.	ACTI.
1. Com. Lingüíst.	Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric. Est. Apr. 1.14. Descriu les característiques generals de l'Impressionisme i el Neoimpressionisme.	T. 12	P. 345-348
1. Com. Lingüíst.	Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric. Est. Apr. 1.15. Defineix el concepte de postimpressionisme i especifica les aportacions de Cézanne i Van Gogh com a precursors dels grans corrents artístics del segle XX.	T. 12	P. 348-349
1. Com. Lingüíst.	Bloc 6 Crit. Aval. BL6.1. Exemplificar l'evolució del llenguatge artístic en la primera mitat del S. XX i la seua relació amb el context històric en què es produïx i detectar les continuïtats, les aportacions rellevants de cada moviment artístic d'este període, les seues formes d'expressió més destacades i les influències que es donen entre estes a partir de l'anàlisi de documents i de l'elaboració de línies de temps que arpleguen la duració aproximada i de diagrames. Est. Apr. 1.1. Descriu l'origen i característiques del Fauvisme.	T. 13	P. 380
1. Com. Lingüíst.	Bloc 6 Crit. Aval. BL6.1. Exemplificar l'evolució del llenguatge artístic en la primera mitat del S. XX i la seua relació amb el context històric en què es produïx i detectar les continuïtats, les aportacions rellevants de cada moviment artístic d'este període, les seues formes d'expressió més destacades i les influències que es donen entre estes a partir de l'anàlisi de documents i de l'elaboració de línies de temps que arpleguen la duració aproximada i de diagrames. Est. Apr. 1.2. Descriu el procés de gestació i les característiques del Cubisme, tot distingint entre el Cubisme analític i el sintètic.	T. 13	P. 382
1. Com. Lingüíst.	Bloc 6 Crit. Aval. BL6.1. Exemplificar l'evolució del llenguatge artístic en la primera mitat del S. XX i la seua relació amb el context històric en què es produïx i detectar les continuïtats, les aportacions rellevants de cada moviment artístic d'este període, les seues formes d'expressió més destacades i les influències que es donen entre estes a partir de l'anàlisi de documents i de l'elaboració de línies de temps que arpleguen la duració aproximada i de diagrames. Est. Apr. 1.3. Descriu l'ideari i principis bàsics del Futurisme.	T. 13	P. 383
1. Com. Lingüíst.	Bloc 6 Crit. Aval. BL6.1. Exemplificar l'evolució del llenguatge artístic en la primera mitat del S. XX i la seua relació amb el context històric en què es produïx i detectar les continuïtats, les aportacions rellevants de cada moviment artístic d'este període, les seues formes d'expressió més destacades i les influències que es donen entre estes a partir de l'anàlisi de documents i de l'elaboració de línies de temps que arpleguen la duració aproximada i de diagrames. Est. Apr. 1.5. Descriu el procés de gestació i les característiques la pintura abstracta, en distingeix el vessant cromàtic i el geomètric, i especifica alguns dels seus corrents més significatius, com el Suprematisme rus o el Neoplasticisme.	T. 13	P. 384
1. Com. Lingüíst.	Bloc 6 Crit. Aval. BL6.2. Debate sobre les relacions que hi ha entre la producció artística i el paper que s'assigna a l'art en el model de societat que defenen els creadors o els clients, per mitjà de l'anàlisi d'algunes obres, biografies d'artistes, manifestos, textos teòrics i altres documents rellevants i constatar la seua influència en l'evolució de l'activitat artística. Est. Apr. 2.1. Defineix el concepte d'avantguarda artística en relació amb l'accelerat ritme de canvis a la societat de l'època i la llibertat creativa dels artistes iniciada en la centúria anterior.	T. 13	P. 376
1. Com. Lingüíst.	Bloc 7 Crit. Aval. BL7.1. Analitzar les novetats que introduïxen els moviments artístics de la segona mitat del segle XX, les relacions que tenen amb les formes expressives del període anterior i els nous usos a què es destinen les obres d'art i relacionar estos elements entre si i amb el seu context històric i cultural per mitjà de l'elaboració d'un esquema gràfic a partir de l'anàlisi d'obres d'art i documents obtinguts en Internet. Est. Apr. 1.11. Descriu els plantejaments generals de la postmodernitat, referida a les arts plàstiques.	T. 14	P. 438-440
1. Com. Lingüíst.	Bloc 7 Crit. Aval. BL7.3. Identificar el llenguatge expressiu particular en els productes audiovisuals (cine, televisió, còmics, cartells...) i en alguns objectes de la vida quotidiana (roba, útils domèstics, mobiliari urbà...) i exemplificar a partir de casos concrets l'aplicació dels llenguatges de les tendències artístiques estudiades. Est. Apr. 3.2. Defineix el concepte de cultura visual de masses i descriu els seus trets essencials.	T. 01	P. 022-023
3. Comp. Digital.	Bloc 7 Crit. Aval. BL7.2. Inferir els efectes que tenen les noves tecnologies per a la creació artística i per a la difusió de l'art a partir de l'estudi i anàlisi de de textos i obres d'art. Est. Apr. 2.1. Explica el paper desenvolupat en el procés d'universalització de l'art pels mitjans de comunicació de masses i les exposicions i fires internacionals d'art.	T. 14	P. 443

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	TEM.	ACTI.
4. Apr. a Apr.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.1. Reconéixer els canvis evolutius en els conceptes bàsics i els continguts semàntics de la producció artística utilitzant com a model obres de les cultures grega i romana i aplicar este coneixement a la selecció, classificació, anàlisi i interpretació de les obres d'art. Est. Apr. 1.4. Identifica, analitza i comenta les següents obres arquitectòniques gregues: Partenó, tribuna de les cariàtides de l'Erectèon, temple d'Atena Nike, teatre d'Epidaure.	T. 02	P. 042-047 F. 001-004
4. Apr. a Apr.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.1. Reconéixer els canvis evolutius en els conceptes bàsics i els continguts semàntics de la producció artística utilitzant com a model obres de les cultures grega i romana i aplicar este coneixement a la selecció, classificació, anàlisi i interpretació de les obres d'art. Est. Apr. 1.3. Explica l'evolució de la figura humana masculina en l'escultura grega a partir del <i>Kouros d'Anavysos</i> , <i>el Dorífor</i> (Policlet) i <i>l'Apoxiòmenos</i> (Lisip).	T. 02	P. 048 F. 005, P. 051 F. 007, P. 054 F. 011
4. Apr. a Apr.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.1. Reconéixer els canvis evolutius en els conceptes bàsics i els continguts semàntics de la producció artística utilitzant com a model obres de les cultures grega i romana i aplicar este coneixement a la selecció, classificació, anàlisi i interpretació de les obres d'art. Est. Apr. 1.5. Identifica, analitza i comenta les següents escultures gregues: <i>Kouros d'Anavysos</i> , <i>Auriga de Delfos</i> , <i>Discòbol</i> (Miró), <i>Dorífor</i> (Policlet), <i>una mètopa del Partenó</i> (Fidias), <i>Hermes amb Dionís infant</i> (Praxíteles), <i>Apoxiòmenos</i> (Lisip), <i>Victòria de Samotràcia</i> , <i>Venus de Milo</i> , <i>fris de l'altar de Zeus a Pèrgam</i> (detall d'Atena i Gea).	T. 02	P. 048-057 F. 005-014
4. Apr. a Apr.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.1. Reconéixer els canvis evolutius en els conceptes bàsics i els continguts semàntics de la producció artística utilitzant com a model obres de les cultures grega i romana i aplicar este coneixement a la selecció, classificació, anàlisi i interpretació de les obres d'art. Est. Apr. 1.7. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques romanes següents: Maison Carrée de Nimes, Panteó de Roma, teatre de Mèrida, Colosseu de Roma, basílica de Maxenci i Constantí a Roma, pont d'Alcàntara, aqüeducte de Segòvia, arc de Titus a Roma, columna de Trajà a Roma.	T. 03	P. 076-084 F. 015-023
4. Apr. a Apr.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.1. Reconéixer els canvis evolutius en els conceptes bàsics i els continguts semàntics de la producció artística utilitzant com a model obres de les cultures grega i romana i aplicar este coneixement a la selecció, classificació, anàlisi i interpretació de les obres d'art. Est. Apr. 1.8. Identifica, analitza i comenta les escultures romanes següents: August de Prima Porta, estàtua equestre de Marc Aureli, relleu de l'Arc de Titus (detall dels soldats amb el canelobre i altres objectes del Temple de Jerusalem), relleu de la columna de Trajà.	T. 03	P. 084-087 F. 023-026
4. Apr. a Apr.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.3. Comparar la producció artística de Grècia i Roma tenint en compte el tipus d'obres, tècniques, formes i concepcions estètiques i explicar la correspondència entre els canvis en la producció artística i el context historicocultural (funció social de l'art i relació entre clients i artistes) a través de fonts diverses. Est. Apr. 3.1. Especifica les aportacions de l'arquitectura romana amb relació a la grega.	T. 03	P. 065-067
4. Apr. a Apr.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.3. Comparar la producció artística de Grècia i Roma tenint en compte el tipus d'obres, tècniques, formes i concepcions estètiques i explicar la correspondència entre els canvis en la producció artística i el context historicocultural (funció social de l'art i relació entre clients i artistes) a través de fonts diverses. Est. Apr. 3.3. Especifica les innovacions de l'escultura romana amb relació a la grega.	T. 03	P. 068-069
4. Apr. a Apr.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.3. Comparar la producció artística de Grècia i Roma tenint en compte el tipus d'obres, tècniques, formes i concepcions estètiques i explicar la correspondència entre els canvis en la producció artística i el context historicocultural (funció social de l'art i relació entre clients i artistes) a través de fonts diverses. Est. Apr. 3.2. Compara el temple i el teatre romans amb els seus respectius grecs.	T. 03	P.066
4. Apr. a Apr.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuals. Est. Apr. 1.4. Explica l'evolució de la pintura i el mosaic en l'art paleocristià, amb especial referència a la iconografia.	T. 03	P. 074-075
4. Apr. a Apr.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuals. Est. Apr. 1.8. Identifica, analitza i comenta el mosaic del seguici de l'emperadriu Teodora a San Vitale de Ravenna.	T. 04	P. 099 F. 029
4. Apr. a Apr.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuals. Est. Apr. 1.6. Explica l'arquitectura bizantina a través de l'església de Santa Sofia de Constantinoble.	T. 04	P.091-092, P. 096-097 F. 027

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	TEM.	ACTI.
4. Apr. a Apr.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.22. Explica l'evolució de l'art hispanomusulmà.	T. 05	P. 107-109
4. Apr. a Apr.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.24. Identifica, analitza i comenta les següents obres hispanomusulmanes: Mesquita de Còrdova, Aljaferia de Saragossa, Giralda de Sevilla, Alhambra de Granada.	T. 05	P. 110-115 F.030-033
4. Apr. a Apr.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.10. Identifica i classifica enraonadament en el seu estil les següents obres: San Pedro de la Nave (Zamora), Santa María del Naranco (Oviedo) i San Miguel de la Escalada (Lleó).	T. 06	P. 126-129 F. 034-036
4. Apr. a Apr.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.11. Explica les característiques de l'escultura i la pintura romàniques, amb especial referència a la iconografia.	T. 07	P. 138-141
4. Apr. a Apr.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.12. Identifica, analitza i comenta les següents obres arquitectòniques romàniques: Sant Vicenç de Cardona (Barcelona), San Martín de Frómista, Catedral de Santiago de Compostel·la.	T. 07	P. 142-144 F. 037-039
4. Apr. a Apr.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.13. Identifica, analitza i comenta les següents escultures romàniques: El dubte de sant Tomàs en l'angle del claustre de Santo Domingo de Silos (Burgos), Judici Final en el timpà de Santa Fe de Conques (França), Últim Sopar del capitell del claustre de Sant Joan de la Peña (Osca), Pòrtic de la Glòria de la catedral de Santiago.	T. 07	P. 145-148 F. 040-043
4. Apr. a Apr.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.14. Identifica, analitza i comenta les següents pintures murals romàniques: volta de l'Anunciació als pastors en el <i>Panteón de los Reyes de San Isidoro</i> de Lleó; absis de Sant Climent de Taüll (Lleida).	T. 07	P. 149-151 F. 044-045
4. Apr. a Apr.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.16. Explica les característiques i evolució de l'arquitectura gòtica a Espanya.	T. 08	P. 158-159, P. 166-168 F. 046, 048-049
4. Apr. a Apr.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.18. Identifica, analitza i comenta les següents obres arquitectòniques gòtiques: façana occidental de la catedral de Reims, interior de la planta superior de la Sainte-Chapelle de París, façana occidental i interior de la catedral de Lleó, interior de la catedral de Barcelona, interior de l'església de San Juan de los Reyes de Toledo.	T. 08	P. 166-170 F. 046-050

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	TEM.	ACTI.
4. Apr. a Apr.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.19. Identifica, analitza i comenta les següents escultures gòtiques: Grup de l'Anunciació i la Visitació de la catedral de Reims, timpà de la Puerta del Sarmental de la catedral de Burgos, Retaule de Gil de Siloé de la Cartoixa de Miraflores (Burgos).	T. 08	P. 171-173 F. 051-053
4. Apr. a Apr.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.3. Reconèixer les innovacions de la pintura del segle XIV en el nord d'Itàlia (Giotto) i la del segle XV a Flandes (Van Eyck, El Bosch, Van der Weyden) com a resultat de les corresponents tradicions artístiques i com l'anunci d'alguns trets de la pintura moderna per mitjà de la comparació de l'obra d'estos artistes amb la pintura gòtica i argumentar el valor d'estes innovacions en la història de l'art. Est. Apr. 3.1. Reconeix i explica les innovacions de la pintura de Giotto i del <i>Trecento</i> italià respecte a la pintura romànica i bizantina.	T. 08	P. 163, P. 174 F. 054
4. Apr. a Apr.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.3. Reconèixer les innovacions de la pintura del segle XIV en el nord d'Itàlia (Giotto) i la del segle XV a Flandes (Van Eyck, El Bosch, Van der Weyden) com a resultat de les corresponents tradicions artístiques i com l'anunci d'alguns trets de la pintura moderna per mitjà de la comparació de l'obra d'estos artistes amb la pintura gòtica i argumentar el valor d'estes innovacions en la història de l'art. Est. Apr. 3.3. Identifica, analitza i comenta les següents pintures gòtiques: escena de <i>La fugida a Egipte</i> , de Giotto, a la <i>Capella degli Scrovegni</i> de Pàdua; el <i>Matrimoni Arnolfini</i> , de Jan van Eyck; <i>El davallament de la creu</i> , de Rogier van der Weyden; <i>El Jardí de les Delícies</i> , d'El Bosch.	T. 08	P. 174-177 F. 054-056
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.1. Especifica les característiques de l'arquitectura renaixentista italiana i explica la seva evolució, des del <i>Quattrocento</i> al Manierisme.	T. 09	P. 182-183
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.11. Compara l'arquitectura barroca amb la renaixentista.	T. 09	P. 182-185
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.6. Especifica les característiques peculiars del Renaixement espanyol, que compara amb les de l'italià.	T. 09	P. 182-187, P. 190-195
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.2. Especifica les característiques de l'escultura renaixentista italiana i explica la seva evolució, des del <i>Quattrocento</i> al Manierisme.	T. 09	P. 188-190
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.13. Compara l'escultura barroca amb la renaixentista a través de la representació de David per Miquel Àngel i per Bernini.	T. 09	P. 188-190, P. 212 F. 74
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.3. Especifica les característiques de la pintura renaixentista italiana i explica la seva evolució, des del <i>Quattrocento</i> al Manierisme.	T. 09	P. 190-193
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.9. Explica les característiques essencials del Barroc.	T. 10	P. 242

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	TEM.	ACTI.
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.12. Explica les característiques generals de l'urbanisme barroc.	T. 10	P. 244-245
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.11. Compara l'arquitectura barroca amb la renaixentista.	T. 10	P. 244-249
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.17. Explica les característiques de l'urbanisme barroc a Espanya i l'evolució de l'arquitectura durant el segle XVII.	T. 10	P. 244-249, P. 265 F. 103
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.13. Compara l'escultura barroca amb la renaixentista a través de la representació de David per Miquel Àngel i per Bernini.	T. 10	P. 250-252, P. 270 F. 108
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.14. Descriu les característiques generals de la pintura barroca i especifica les diferències entre l'Europa catòlica i la protestant.	T. 10	P. 254-258
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.19. Explica les característiques generals de la pintura espanyola del segle XVII.	T. 10	P. 259-261
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.21. Explica les raons del sorgiment del Neoclassicisme i les seves característiques generals en arquitectura, escultura i pintura.	T. 11	P. 303-304
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dóna a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produeixen. Est. Apr. 2.4. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques del Renaixement italià següents: cúpula de Santa Maria del Fiore i interior de l'església de San Lorenzo, de Brunelleschi, a Florència; Palau Medici-Riccardi, de Michelozzo, a Florència; façanes de Santa Maria Novella i del Palau Rucellai, d'Alberti, a Florència; temple de San Pietro in Montorio, de Bramante, a Roma; cúpula i projecte de planta de Sant Pere del Vaticà, de Miquel Àngel; Il Gesù, de Giacomo della Porta i Jacopo Barozzi da Vignola, a Roma; Villa Capra (Villa Rotonda), de Palladio, a Vicenza.	T. 09	P. 196-204 F. 058-066
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dóna a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produeixen. Est. Apr. 2.7. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques del Renaixement espanyol següents: façana de la Universitat de Salamanca; Palau de Carles V a l'Alhambra de Granada, de Pedro Machuca; Monestir de San Lorenzo d'El Escorial, de Juan de Herrera.	T. 09	P. 205-207 F. 067-069
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dóna a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produeixen. Est. Apr. 2.5. Identifica, analitza i comenta les escultures del Renaixement italià següents: primer panell de la <i>Porta del Paradís</i> (de la creació del món a l'expulsió del Paradís), de Ghiberti; <i>David i Gattamelata</i> , de Donatello; <i>Pietat del Vaticà</i> , <i>David</i> , <i>Moisés</i> i <i>Tombes medicees</i> , de Miquel Àngel; <i>El rapte de les sabines</i> , de Giambologna.	T. 09	P. 208-215 F. 070-077

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	TEM.	ACTI.
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dóna a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr.2.8. Identifica, analitza i comenta les obres escultòriques del Renaixement espanyol següents: <i>Sacrifici d'Isaac</i> del retaule de San Benito de Valladolid, d'Alonso Berruguete; <i>Sant enterrament</i> , de Juan de Juni.	T. 09	P. 216-217 F. 078-079
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dóna a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.6. Identifica, analitza i comenta les pintures del Renaixement italià següents: <i>El tribut de la moneda</i> i <i>La Trinitat</i> , de Masaccio; <i>Anunciació</i> del convent de San Marc, a Florència, de Fra Angelico; <i>Madonna del Duc d'Urbino</i> , de Piero della Francesca; <i>Mare de Déu de les roques</i> , <i>L'últim sopar</i> i <i>La Gioconda</i> , de Leonardo da Vinci; <i>L'escola d'Atenes</i> , de Rafael; la volta i el <i>Judici Final</i> de la Capella Sixtina, de Miquel Àngel; <i>La tempesta</i> , de Giorgione; <i>Venus d'Urbino</i> i <i>Carles V a Mühlberg</i> , de Tiziano; <i>El lavatori</i> , de Tintoretto; <i>Noces de Canà</i> , de Veronese.	T. 09	P. 218-232 F. 080-093
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dóna a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.9. Identifica, analitza i comenta les següents pintures d'El Greco: <i>L'espoliació</i> , <i>La Santa Llga</i> o <i>Adoració del nom de Jesús</i> , <i>El martiri de Sant Maurici</i> , <i>L'enterrament del senyor d'Orgaz</i> , <i>L'adoració dels pastors</i> , <i>El cavaller de la mà al pit</i> .	T. 09	P. 233-239 F. 094-099
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dóna a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.10. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques del Barroc europeu del segle XVII següents: façana de Sant Pere del Vaticà, de Carlo Maderno; columnata de la plaça de Sant Pere del Vaticà, de Bernini; Sant Carles de les Quatre Fonts, a Roma, de Borromini; Palau de Versalles, de Le Vau, J. H. Mansart i Le Nôtre.	T. 10	P. 262-264 F. 100-102
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dóna a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.3. Distingeix entre els corrents tradicional i classicista de l'arquitectura barroca espanyola del segle XVIII.	T. 10	P. 265 F. 103
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dóna a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.13. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques del Barroc espanyol del segle XVII següents: Plaza Mayor de Madrid, de Juan Gómez de Mora; Retaule de San Esteban de Salamanca, de José Benito de Churriguera.	T. 10	P. 265-266 F. 103-104
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dóna a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.11. Identifica, analitza i comenta les escultures de Bernini següents: <i>David</i> , <i>Apol·lo i Dafne</i> , <i>L'èxtasi de Santa Teresa</i> , <i>Càtedra de Sant Pere</i> .	T. 10	P. 266 F. 104, P. 269-271 F. 107-109
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dóna a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.16. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques del segle XVIII següents: façana del Real Hospicio del Ave María y San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; façana de l'Obradoiro de la catedral de Santiago de Compostel·la, de Casas i Novoa; Palau Reial de Madrid, de Juvara i Sachetti; Panteó de París, de Soufflot; Museo del Prado de Madrid, de Juan de Villanueva.	T. 10	P. 267-268 F. 105-106

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	TEM.	ACTI.
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dona a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.14. Identifica, analitza i comenta les escultures del Barroc espanyol del segle XVII següents: <i>Pietat</i> , de Gregorio Fernández, <i>Inmaculada Concepció</i> , d'Alonso Cano; <i>Magdalena penitent</i> , de Pedro de Mena.	T. 10	P. 272 F. 110, P. 274-275 F. 112-113
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dona a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.17. Identifica, analitza i comenta les obres escultòriques del segle XVIII següents: <i>L'oració a l'hort</i> , de Salzillo; <i>Eros i Psique</i> i <i>Paulina Bonaparte</i> , de Canova.	T. 10	P. 273 F. 111
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dona a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr.2.12. Identifica, analitza i comenta les pintures del Barroc europeu del segle XVII següents: <i>Vocació de Sant Mateu</i> i <i>Mort de la Verge</i> , de Caravaggio; <i>Triomf de Bacus</i> i <i>Ariadna</i> , a la volta del Palau Farnese de Roma, d'Annibale Carraccio; <i>Adoració del nom de Jesús</i> , volta d'Il Gesù a Roma, de Gaulli (Il Baciccia); <i>Adoració dels Mags</i> , <i>Les tres Gràcies</i> i <i>El jardí de l'Amor</i> , de Rubens; <i>La lliçó d'anatomia del Dr. Nicolaes Tulp</i> , <i>La ronda de nit</i> , de Rembrandt.	T. 10	P. 276-284 F. 114-123
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dona a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.15. Identifica, analitza i comenta les pintures espanyoles del Barroc espanyol del segle XVII següents: <i>Martiri de Sant Felip</i> , <i>El somni de Jacob</i> i <i>El sancallós</i> , de Ribera; <i>Bodegó del Museo del Prado</i> , de Zurbarán; <i>L'aiguader de Sevilla</i> , <i>Els borratxos</i> , <i>La farga de Vulcà</i> , <i>La rendició de Breda</i> , <i>El Príncep Baltasar Carles a cavall</i> , <i>La Venus del mirall</i> , <i>Las meninas</i> , <i>Les filadores</i> , de Velázquez; <i>La Sagrada Família de l'ocellet</i> , <i>La Inmaculada d'El Escorial</i> , <i>Els nens de la petxina</i> , <i>Nens jugant als daus</i> , de Murillo.	T. 10	P. 285-301 F. 123-138
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dona a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.16. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques del segle XVIII següents: façana del Real Hospicio del Ave María y San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; façana de l'Obradoiro de la catedral de Santiago de Compostel·la, de Casas i Novoa; Palau Reial de Madrid, de Juvara i Sachetti; Panteó de París, de Soufflot; Museo del Prado de Madrid, de Juan de Villanueva.	T. 11	P. 314-316 F. 139-141
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dona a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.17. Identifica, analitza i comenta les obres escultòriques del segle XVIII següents: <i>L'oració a l'hort</i> , de Salzillo; <i>Eros i Psique</i> i <i>Paulina Bonaparte</i> , de Canova.	T. 11	P. 318 F. 143
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dona a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.18. Identifica, analitza i comenta les obres de David següents: <i>El jurament dels Horacis</i> i <i>La mort de Marat</i> .	T. 11	P. 320-321 F. 145-146
4. Apr. a Apr.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.3. Destacar els canvis que es produïxen durant el període estudiat en la consideració social de l'art i dels artistes i exemplificar-los a través de la biografia d'alguns artistes significatius tenint en compte les modificacions en el procés creatiu (el paper dels mecenes, l'ús de coneixements científics i el treball intel·lectual) i la influència en el desenvolupament posterior de l'activitat artística. Est. Apr. 3.5. Comenta l'escultura neoclàssica a través de l'obra de Canova.	T. 11	P. 306, P. 318-319 F. 143-144

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	TEM.	ACTI.
4. Apr. a Apr.	<p>Bloc 4 Crit. Aval. BL4.3. Destacar els canvis que es produïxen durant el període estudiat en la consideració social de l'art i dels artistes i exemplificar-los a través de la biografia d'alguns artistes significatius tenint en compte les modificacions en el procés creatiu (el paper dels mecenes, l'ús de coneixements científics i el treball intel·lectual) i la influència en el desenrotllament posterior de l'activitat artística.</p> <p>Est. Apr. 3.6. Especifica les possibles coincidències entre el Neoclassicisme i el Romanticisme en la pintura de David.</p>	T. 11	P. 320-321 F. 145-146
4. Apr. a Apr.	<p>Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric.</p> <p>Est. Apr. 1.11. Compara les visions romàntiques del paisatge en Constable i Turner.</p>	T. 11	P. 312, P. 325 F. 150
4. Apr. a Apr.	<p>Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric.</p> <p>Est. Apr. 1.7. Identifica, analitza i comenta les següents obres arquitectòniques: Temple de la Magdalena a París, de Vignon; Houses of Parliament de Londres, de Barry i Pugin; Auditori de Chicago, de Sullivan i Adler; Torre Eiffel de París; Temple de la Sagrada Família a Barcelona, de Gaudí.</p>	T. 11	P. 317 F. 142
4. Apr. a Apr.	<p>Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric.</p> <p>Est. Apr. 1.18. Identifica, analitza i comenta les pintures del segle XIX següents: <i>El bany turc</i>, d'Ingres; <i>El rai de la Medusa</i>, de Gericault; <i>La llibertat guia el poble</i>, de Delacroix; <i>El carro de fenc</i>, de Constable; <i>Pluja, vapor i velocitat</i>, de Turner; <i>Un enterrament a Ornans</i>, de Courbet; <i>L'àngelus</i>, de Millet; <i>Dinar sobre l'herba</i>, de Manet; <i>Impressió, sol naixent</i> i la sèrie sobre la <i>Catedral de Rouen</i>, de Monet; <i>Le moulin de la Galette</i>, de Renoir; <i>Una tarda de diumenge a la Grande Jatte</i>, de Seurat; <i>Els jugadors de cartes</i> i <i>Taronges i pomes</i>, de Cézanne; <i>La nit estelada</i> i <i>El segador</i>, de Van Gogh; <i>Visió després del sermó</i> i <i>Avui no anirem al mercat / Ta Matete</i>, de Gauguin.</p>	T. 11	P. 322-325 F. 147-150
4. Apr. a Apr.	<p>Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric.</p> <p>Est. Apr. 1.17. Identifica, analitza i comenta les obres de Goya següents: <i>El para-sol</i>, La família de Carles IV, <i>El 2 de maig de 1808 a Madrid</i>, <i>Els afusellaments del 3 de maig de 1808</i>; Desastre núm. 15, <i>I no hi ha remei</i>, de la sèrie <i>Els desastres de la guerra</i>; <i>Saturn devora el seu fill</i> i <i>La lletera de Bordeus</i>.</p>	T. 11	P. 326-333 F. 151-157
4. Apr. a Apr.	<p>Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric.</p> <p>Est. Apr. 1.3. Explica les característiques de l'historicisme en arquitectura i la seva evolució cap a l'eclecticisme.</p>	T. 12	P. 338-339

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	TEM.	ACTI.
4. Apr. a Apr.	Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric. Est. Apr. 1.5. Especifica les aportacions de l'Escola de Chicago a l'arquitectura.	T. 12	P. 341
4. Apr. a Apr.	Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric. Est. Apr. 1.13. Compara el Realisme amb el Romanticisme.	T. 12	P. 342-345
4. Apr. a Apr.	Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric. Est. Apr. 1.8. Explica les característiques de la renovació escultòrica empresa per Rodin.	T. 12	P. 342, P. 358-359 F. 162-163
4. Apr. a Apr.	Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric. Est. Apr. 1.4. Explica les característiques i principals tendències de l'arquitectura modernista.	T. 12	P. 351-353
4. Apr. a Apr.	Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric. Est. Apr. 1.7. Identifica, analitza i comenta les següents obres arquitectòniques: Temple de la Magdalena a París, de Vignon; Houses of Parliament de Londres, de Barry i Pugin; Auditori de Chicago, de Sullivan i Adler; Torre Eiffel de París; Temple de la Sagrada Família a Barcelona, de Gaudí.	T. 12	P. 354-357 F. 158-161
4. Apr. a Apr.	Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric. Est. Apr. 1.9. Identifica, analitza i comenta les obres de Rodin següents: <i>El pensador</i> i <i>Els burgesos de Calais</i> .	T. 12	P. 358-359 F. 162-163
4. Apr. a Apr.	Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric. Est. Apr. 1.18. Identifica, analitza i comenta les pintures del segle XIX següents: <i>El bany turc</i> , d'Ingres; <i>El rai de la Medusa</i> , de Gericault; <i>La llibertat guia el poble</i> , de Delacroix; <i>El carro de fenc</i> , de Constable; <i>Pluja, vapor i velocitat</i> , de Turner; <i>Un enterrament a Ornans</i> , de Courbet; <i>L'àngelus</i> , de Millet; <i>Dinar sobre l'herba</i> , de Manet; <i>Impressió, sol naixent</i> i la sèrie sobre la <i>Catedral de Rouen</i> , de Monet; <i>Le moulin de la Galette</i> , de Renoir; <i>Una tarda de diumenge a la Grande Jatte</i> , de Seurat; <i>Els jugadors de cartes</i> i <i>Taronges i pomes</i> , de Cézanne; <i>La nit estelada</i> i <i>El segador</i> , de Van Gogh; <i>Visió després del sermó</i> i <i>Avui no anirem al mercat ("Ta Matete")</i> , de Gauguin.	T. 12	P. 360-373 F. 164-177

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	TEM.	ACTI.
4. Apr. a Apr.	Bloc 6 Crit. Aval. BL6.1. Exemplificar l'evolució del llenguatge artístic en la primera mitat del S. XX i la seua relació amb el context històric en què es produïx i detectar les continuïtats, les aportacions rellevants de cada moviment artístic d'este període, les seues formes d'expressió més destacades i les influències que es donen entre estes a partir de l'anàlisi de documents i de l'elaboració de línies de temps que arrepleguen la duració aproximada i de diagrames. Est. Apr. 1.9. Explica el procés de configuració i els trets essencials del Moviment Modern en l'arquitectura.	T. 13	P. 377-379
4. Apr. a Apr.	Bloc 6 Crit. Aval. BL6.1. Exemplificar l'evolució del llenguatge artístic en la primera mitat del S. XX i la seua relació amb el context històric en què es produïx i detectar les continuïtats, les aportacions rellevants de cada moviment artístic d'este període, les seues formes d'expressió més destacades i les influències que es donen entre estes a partir de l'anàlisi de documents i de l'elaboració de línies de temps que arrepleguen la duració aproximada i de diagrames. Est. Apr. 1.10. Especifica les aportacions de l'arquitectura orgànica al Moviment Modern.	T. 13	P. 378
4. Apr. a Apr.	Bloc 6 Crit. Aval. BL6.1. Exemplificar l'evolució del llenguatge artístic en la primera mitat del S. XX i la seua relació amb el context històric en què es produïx i detectar les continuïtats, les aportacions rellevants de cada moviment artístic d'este període, les seues formes d'expressió més destacades i les influències que es donen entre estes a partir de l'anàlisi de documents i de l'elaboració de línies de temps que arrepleguen la duració aproximada i de diagrames. Est. Apr. 1.4. Identifica els antecedents de l'Expressionisme al segle XIX, explica les característiques generals del moviment i especifica les diferències entre els grups alemanys <i>El pont</i> i <i>El genet blau</i> .	T. 13	P. 381
4. Apr. a Apr.	Bloc 6 Crit. Aval. BL6.1. Exemplificar l'evolució del llenguatge artístic en la primera mitat del S. XX i la seua relació amb el context històric en què es produïx i detectar les continuïtats, les aportacions rellevants de cada moviment artístic d'este període, les seues formes d'expressió més destacades i les influències que es donen entre estes a partir de l'anàlisi de documents i de l'elaboració de línies de temps que arrepleguen la duració aproximada i de diagrames. Est. Apr. 1.7. Explica l'origen, característiques i objectius del Surrealisme.	T. 13	P. 385
4. Apr. a Apr.	Bloc 6 Crit. Aval. BL6.1. Exemplificar l'evolució del llenguatge artístic en la primera mitat del S. XX i la seua relació amb el context històric en què es produïx i detectar les continuïtats, les aportacions rellevants de cada moviment artístic d'este període, les seues formes d'expressió més destacades i les influències que es donen entre estes a partir de l'anàlisi de documents i de l'elaboració de línies de temps que arrepleguen la duració aproximada i de diagrames. Est. Apr. 1.8. Explica la importància dels pintors espanyols Picasso, Miró i Dalí en el desenvolupament de les avantguardes artístiques.	T. 13	P. 387-389
4. Apr. a Apr.	Bloc 6 Crit. Aval. BL6.3. Analitzar les distintes tendències i moviments artístics atenent la seua concepció de l'art (funcional, objectiu... o bé subjectiu, expressionista fantàstic, etc.) i a les seues formes de llenguatge (figuració, abstracció, etc.) a partir de documents i textos històrics, exemples d'obres d'art i plantilles que continguen criteris de classificació. Est. Apr. 3.4. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques següents: Escola de la Bauhaus a Dessau (Alemanya), de Gropius; Pavelló alemany a Barcelona, de Mies van der Rohe; Vil·la Savoia a Poissy (França), de Le Corbusier; Casa Kaufman o casa de la Cascada, de Frank Lloyd Wright.	T. 13	P. 390-393 F. 178-181
4. Apr. a Apr.	Bloc 6 Crit. Aval. BL6.3. Analitzar les distintes tendències i moviments artístics atenent la seua concepció de l'art (funcional, objectiu... o bé subjectiu, expressionista fantàstic, etc.) i a les seues formes de llenguatge (figuració, abstracció, etc.) a partir de documents i textos històrics, exemples d'obres d'art i plantilles que continguen criteris de classificació. Est. Apr. 3.1. Explica la renovació temàtica, tècnica i formal de l'escultura a la primera meitat del segle XX, i distingeix les obres que estan relacionades amb les avantguardes pictòriques i les que utilitzen recursos o llenguatges independents.	T. 13	P. 394-400 F. 182-188
4. Apr. a Apr.	Bloc 6 Crit. Aval. BL6.3. Analitzar les distintes tendències i moviments artístics atenent la seua concepció de l'art (funcional, objectiu... o bé subjectiu, expressionista fantàstic, etc.) i a les seues formes de llenguatge (figuració, abstracció, etc.) a partir de documents i textos històrics, exemples d'obres d'art i plantilles que continguen criteris de classificació. Est. Apr. 3.3. Identifica, analitza i comenta les obres escultòriques següents: <i>El profeta</i> , de Gargallo; <i>Formes úniques de continuïtat en l'espai</i> , de Boccioni; <i>Font</i> , de Duchamp; <i>Dona davant el mirall</i> , de Juli González; <i>Mademoiselle Pogany I</i> , de Brancusi; <i>Llagosta, nansa i cua de peix</i> , de Calder; <i>Figura reclinada</i> , de Henry Moore.	T. 13	P. 394-400 F. 182-188

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	TEM.	ACTI.
4. Apr. a Apr.	<p>Bloc 6 Crit. Aval. BL6.3. Analitzar les distintes tendències i moviments artístics atenent la seua concepció de l'art (funcional, objectiu... o bé subjectiu, expressionista fantàstic, etc.) i a les seues formes de llenguatge (figuració, abstracció, etc.) a partir de documents i textos històrics, exemples d'obres d'art i plantilles que continguen criteris de classificació.</p> <p>Est. Apr. 3.2. Identifica, analitza i comenta les obres següents: <i>L'alegria de viure</i>, de Matisse; <i>Les senyorettes d'Avinó</i>, <i>Retrat d'Ambroise Vollard</i>, <i>Natura morta amb cadira de reixeta</i> i <i>Guernica</i>, de Picasso; <i>La ciutat que emergeix</i>, de Boccioni; <i>El crit</i>, de Munch; <i>El carrer</i>, de Kirchner; <i>Lírica i Sobre blanc II</i>, de Kandinsky; <i>Quadrat negre</i>, de Màlevitx; <i>Composició II</i>, de Mondrian; <i>L.H.O.O.Q.</i>, de Duchamp; <i>L'elefant de les Cèlebes</i>, d'Ernst; <i>La clau dels camps</i>, de Magritte; <i>El carnaval de l'Arlequí</i> i <i>Dona i ocell a la llum de la lluna</i>, de Miró; <i>El joc lúgubre</i> i <i>La persistència de la memòria</i>, de Dalí.</p>	T. 13	P.401-421 F. 189-207
4. Apr. a Apr.	<p>Bloc 7 Crit. Aval. BL7.1. Analitzar les novetats que introduïxen els moviments artístics de la segona mitat del segle XX, les relacions que tenen amb les formes expressives del període anterior i els nous usos a què es destinen les obres d'art i relacionar estos elements entre si i amb el seu context històric i cultural per mitjà de l'elaboració d'un esquema gràfic a partir de l'anàlisi d'obres d'art i documents obtinguts en Internet.</p> <p>Est. Apr. 1.2. Distingeix i descriu les característiques d'altres tendències arquitectòniques al marge del Moviment Modern o Estil Internacional, en particular la <i>high tech</i>, la postmoderna i la desconstrucció.</p>	T. 14	P. 427-429
4. Apr. a Apr.	<p>Bloc 7 Crit. Aval. BL7.1. Analitzar les novetats que introduïxen els moviments artístics de la segona mitat del segle XX, les relacions que tenen amb les formes expressives del període anterior i els nous usos a què es destinen les obres d'art i relacionar estos elements entre si i amb el seu context històric i cultural per mitjà de l'elaboració d'un esquema gràfic a partir de l'anàlisi d'obres d'art i documents obtinguts en Internet.</p> <p>Est. Apr. 1.3. Explica i compara l'Informalisme europeu i l'Expressionisme abstracte nord-americà.</p>	T. 14	P. 430-431
4. Apr. a Apr.	<p>Bloc 7 Crit. Aval. BL7.1. Analitzar les novetats que introduïxen els moviments artístics de la segona mitat del segle XX, les relacions que tenen amb les formes expressives del període anterior i els nous usos a què es destinen les obres d'art i relacionar estos elements entre si i amb el seu context històric i cultural per mitjà de l'elaboració d'un esquema gràfic a partir de l'anàlisi d'obres d'art i documents obtinguts en Internet.</p> <p>Est. Apr. 1.9. Distingeix i explica algunes de les principals corrents figuratives: <i>Pop art</i>, nova figuració, hiperrealisme.</p>	T. 14	P. 432, 437
4. Apr. a Apr.	<p>Bloc 7 Crit. Aval. BL7.1. Analitzar les novetats que introduïxen els moviments artístics de la segona mitat del segle XX, les relacions que tenen amb les formes expressives del període anterior i els nous usos a què es destinen les obres d'art i relacionar estos elements entre si i amb el seu context històric i cultural per mitjà de l'elaboració d'un esquema gràfic a partir de l'anàlisi d'obres d'art i documents obtinguts en Internet.</p> <p>Est. Apr. 1.4. Explica l'abstracció postpictòrica.</p>	T. 14	P. 433
4. Apr. a Apr.	<p>Bloc 7 Crit. Aval. BL7.1. Analitzar les novetats que introduïxen els moviments artístics de la segona mitat del segle XX, les relacions que tenen amb les formes expressives del període anterior i els nous usos a què es destinen les obres d'art i relacionar estos elements entre si i amb el seu context històric i cultural per mitjà de l'elaboració d'un esquema gràfic a partir de l'anàlisi d'obres d'art i documents obtinguts en Internet.</p> <p>Est. Apr. 1.5. Explica el Minimalisme.</p>	T. 14	P. 433
4. Apr. a Apr.	<p>Bloc 7 Crit. Aval. BL7.1. Analitzar les novetats que introduïxen els moviments artístics de la segona mitat del segle XX, les relacions que tenen amb les formes expressives del període anterior i els nous usos a què es destinen les obres d'art i relacionar estos elements entre si i amb el seu context històric i cultural per mitjà de l'elaboració d'un esquema gràfic a partir de l'anàlisi d'obres d'art i documents obtinguts en Internet.</p> <p>Est. Apr. 1.7. Explica l'art conceptual.</p>	T. 14	P. 434
4. Apr. a Apr.	<p>Bloc 7 Crit. Aval. BL7.1. Analitzar les novetats que introduïxen els moviments artístics de la segona mitat del segle XX, les relacions que tenen amb les formes expressives del període anterior i els nous usos a què es destinen les obres d'art i relacionar estos elements entre si i amb el seu context històric i cultural per mitjà de l'elaboració d'un esquema gràfic a partir de l'anàlisi d'obres d'art i documents obtinguts en Internet.</p> <p>Est. Apr. 1.10. Explica en què consisteixen les següents manifestacions d'art no durador: <i>happening</i>, <i>body art</i> i <i>land art</i>.</p>	T. 14	P. 435
4. Apr. a Apr.	<p>Bloc 7 Crit. Aval. BL7.1. Analitzar les novetats que introduïxen els moviments artístics de la segona mitat del segle XX, les relacions que tenen amb les formes expressives del període anterior i els nous usos a què es destinen les obres d'art i relacionar estos elements entre si i amb el seu context històric i cultural per mitjà de l'elaboració d'un esquema gràfic a partir de l'anàlisi d'obres d'art i documents obtinguts en Internet.</p> <p>Est. Apr. 1.6. Explica l'art cinètic i l'<i>op art</i>.</p>	T. 14	P. 436

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	TEM.	ACTI.
4. Apr. a Apr.	Bloc 7 Crit. Aval. BL7.1. Analitzar les novetats que introduïxen els moviments artístics de la segona mitat del segle XX, les relacions que tenen amb les formes expressives del període anterior i els nous usos a què es destinen les obres d'art i relacionar estos elements entre si i amb el seu context històric i cultural per mitjà de l'elaboració d'un esquema gràfic a partir de l'anàlisi d'obres d'art i documents obtinguts en Internet. Est. Apr. 1.8. Explica l'Arte povera.	T. 14	P. 436
4. Apr. a Apr.	Bloc 7 Crit. Aval. BL7.1. Analitzar les novetats que introduïxen els moviments artístics de la segona mitat del segle XX, les relacions que tenen amb les formes expressives del període anterior i els nous usos a què es destinen les obres d'art i relacionar estos elements entre si i amb el seu context històric i cultural per mitjà de l'elaboració d'un esquema gràfic a partir de l'anàlisi d'obres d'art i documents obtinguts en Internet. Est. Apr. 1.12. Identifica, analitza i comenta les següents obres: Unitat d'habitació a Marsella, de Le Corbusier; el Seagram Building a Nova York, de M. van der Rohe i Philip Johnson; el Museu Guggenheim de Nova York, de F. Lloyd Wright; la Sydney Opera House, de J. Utzon; el Centre Pompidou de París, de R. Piano i R. Rogers; l'AT&T Building de Nova York, de Philip Johnson; el Museu Guggenheim de Bilbao, de F. O. Gehry.	T. 14	P. 444-450 F. 208-214
4. Apr. a Apr.	Bloc 7 Crit. Aval. BL7.1. Analitzar les novetats que introduïxen els moviments artístics de la segona mitat del segle XX, les relacions que tenen amb les formes expressives del període anterior i els nous usos a què es destinen les obres d'art i relacionar estos elements entre si i amb el seu context històric i cultural per mitjà de l'elaboració d'un esquema gràfic a partir de l'anàlisi d'obres d'art i documents obtinguts en Internet. Est. Apr. 1.13. Identifica l'autor i el corrent artístic (no necessàriament el títol), analitza i comenta les obres següents: <i>Pintura</i> (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia de Madrid), de Tàpies; <i>Crit núm. 7</i> , d'Antonio Saura; <i>One: number 31</i> , 1950, de J. Pollock; <i>Ctesiphon III</i> , de F. Stella; <i>Equivalent VIII</i> , de Carl André; <i>Vega 200</i> , de Vasarely; <i>Una i tres cadires</i> , de J. Kosuth; <i>Iglú amb arbre</i> , de Mario Merz; <i>Marilyn Monroe</i> (serigrafia de 1967), d'Andy Warhol; <i>Estudi del retrat d'Innocenci X de Velázquez</i> , de Francis Bacon; <i>La Gran Via de Madrid</i> , d'Antonio López.	T. 14	P. 451-461 F. 215-225
4. Apr. a Apr.	Bloc 7 Crit. Aval. BL7.3. Identificar el llenguatge expressiu particular en els productes audiovisuals (cine, televisió, còmic, cartells...) i en alguns objectes de la vida quotidiana (roba, útils domèstics, mobiliari urbà...) i exemplificar a partir de casos concrets l'aplicació dels llenguatges de les tendències artístiques estudiades. Est. Apr. 3.1. Explica breument el desenvolupament dels nous sistemes visuals i les característiques del seu llenguatge expressiu: fotografia, cartell, cine, còmic, produccions televisives, videoart, art per ordinador.	T. 01	P. 022-023
5. Soc. i cíviques.	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.6. Argumentar la necessitat de conservació del patrimoni artístic i cultural i de conèixer els criteris utilitzats per a la seua restauració aportant raons, fets i evidències sobre el valor social de les obres d'art, la seua consideració i conservació en la història, el paper de la normativa legal, de les institucions i dels mecenes i aplicar esta argumentació a casos concrets de conservació o restauració que siguen o hagen sigut objecte de debat social. Est. Apr. 6.1. Explica l'origen i els objectius del Patrimoni Mundial de la UNESCO.	T. 01	P. 004
5. Soc. i cíviques.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.3. Comparar la producció artística de Grècia i Roma tenint en compte el tipus d'obres, tècniques, formes i concepcions estètiques i explicar la correspondència entre els canvis en la producció artística i el context historicocultural (funció social de l'art i relació entre clients i artistes) a través de fonts diverses. Est. Apr. 3.4. Explica les característiques essencials de l'art grec i la seva evolució en el temps a partir de fonts històriques o historiogràfiques.	T. 02	P. 029, P. 032-033
5. Soc. i cíviques.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.3. Comparar la producció artística de Grècia i Roma tenint en compte el tipus d'obres, tècniques, formes i concepcions estètiques i explicar la correspondència entre els canvis en la producció artística i el context historicocultural (funció social de l'art i relació entre clients i artistes) a través de fonts diverses. Est. Apr. 3.8. Especifica qui eren els principals clients de l'art grec, i la consideració social de l'art i dels artistes.	T. 02	P. 029, P. 032-033
5. Soc. i cíviques.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.3. Comparar la producció artística de Grècia i Roma tenint en compte el tipus d'obres, tècniques, formes i concepcions estètiques i explicar la correspondència entre els canvis en la producció artística i el context historicocultural (funció social de l'art i relació entre clients i artistes) a través de fonts diverses. Est. Apr. 3.5. Explica les característiques essencials de l'art romà i la seva evolució en el temps a partir de fonts històriques o historiogràfiques.	T. 03	P. 059, P. 064
5. Soc. i cíviques.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.3. Comparar la producció artística de Grècia i Roma tenint en compte el tipus d'obres, tècniques, formes i concepcions estètiques i explicar la correspondència entre els canvis en la producció artística i el context historicocultural (funció social de l'art i relació entre clients i artistes) a través de fonts diverses. Est. Apr. 3.9. Especifica qui eren els principals clients de l'art romà, i la consideració social de l'art i dels artistes.	T. 03	P. 059, P. 064

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	TEM.	ACTI.
5. Soc. i cíviques.	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.3. Comparar la producció artística de Grècia i Roma tenint en compte el tipus d'obres, tècniques, formes i concepcions estètiques i explicar la correspondència entre els canvis en la producció artística i el context historicocultural (funció social de l'art i relació entre clients i artistes) a través de fonts diverses. Est. Apr. 3.6. Explica els trets principals de la ciutat romana a partir de fonts històriques o historiogràfiques.	T. 03	P. 065
5. Soc. i cíviques.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.1. Explica les característiques essencials de l'art paleocristià i la seva evolució en el temps a partir de fonts històriques o historiogràfiques.	T. 03	P. 073-075
5. Soc. i cíviques.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.5. Explica les característiques essencials de l'art bizantí a partir de fonts històriques o historiogràfiques.	T. 04	P. 089-090
5. Soc. i cíviques.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.20. Explica les característiques generals de l'art islàmic a partir de fonts històriques o historiogràfiques.	T. 05	P. 101-103
5. Soc. i cíviques.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.2. Explicar les relacions entre les formes característiques, les tècniques utilitzades i el llenguatge simbòlic de les imatges i els espais arquitectònics de l'art medieval occidental (romànic i gòtic) amb el seu context històric i cultural prestant especial atenció a la producció a la península Ibèrica i destacar la funció social de l'art i les relacions entre artistes i clients utilitzant diverses fonts històriques. Est. Apr. 2.4. Especifica les relacions entre els artistes i els clients de l'art romànic.	T. 07	P. 131-132
5. Soc. i cíviques.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.2. Explicar les relacions entre les formes característiques, les tècniques utilitzades i el llenguatge simbòlic de les imatges i els espais arquitectònics de l'art medieval occidental (romànic i gòtic) amb el seu context històric i cultural prestant especial atenció a la producció a la península Ibèrica i destacar la funció social de l'art i les relacions entre artistes i clients utilitzant diverses fonts històriques. Est. Apr. 2.6. Explica la importància de l'art romànic al camí de Santiago.	T. 07	P. 144 F. 039
5. Soc. i cíviques.	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.2. Explicar les relacions entre les formes característiques, les tècniques utilitzades i el llenguatge simbòlic de les imatges i els espais arquitectònics de l'art medieval occidental (romànic i gòtic) amb el seu context històric i cultural prestant especial atenció a la producció a la península Ibèrica i destacar la funció social de l'art i les relacions entre artistes i clients utilitzant diverses fonts històriques. Est. Apr. 2.5. Especifica les relacions entre els artistes i els clients de l'art gòtic, i la seva variació respecte al romànic.	T. 08	P. 153
5. Soc. i cíviques.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.4. Compara la pintura italiana del <i>Quattrocento</i> amb la dels pintors gòtics flamencs contemporanis.	T. 08	P. 165
5. Soc. i cíviques.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.8. Explica la peculiaritat de l'escultura renaixentista espanyola.	T. 09	P. 190
5. Soc. i cíviques.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.4. Compara la pintura italiana del <i>Quattrocento</i> amb la dels pintors gòtics flamencs contemporanis.	T. 09	P. 190-192, 194

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	TEM.	ACTI.
5. Soc. i cíviques.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.20. Compara el Barroc tardà i el Rococó i especifica les diferents concepcions de la vida i de l'art que representen un i altre.	T. 10	P. 242-243
5. Soc. i cíviques.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dóna a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.1. Explica les característiques essencials del Renaixement italià i la seua periodització a partir de fonts històriques o historiogràfiques.	T. 09	P. 179-181
5. Soc. i cíviques.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dóna a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.2. Explica el segle XVIII com una època en què coexisteixen vells i nous estils artístics en un context històric de canvis profunds.	T. 10	P. 241
5. Soc. i cíviques.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.2. Situar en el seu context històric i social els estils artístics del període estudiat (renaixentista, manierista, barroc i rococó), classificar la producció artística a partir de les seues característiques formals i la destinació que es dóna a les obres d'art i detectar la diversitat de resultats i les influències encreuades que es produïxen. Est. Apr. 2.2. Explica el segle XVIII com una època en què coexisteixen vells i nous estils artístics en un context històric de canvis profunds.	T. 11	P. 303
5. Soc. i cíviques.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.3. Destacar els canvis que es produïxen durant el període estudiat en la consideració social de l'art i dels artistes i exemplificar-los a través de la biografia d'alguns artistes significatius tenint en compte les modificacions en el procés creatiu (el paper dels mecenes, l'ús de coneixements científics i el treball intel·lectual) i la influència en el desenrotllament posterior de l'activitat artística. Est. Apr. 3.1. Descriu la pràctica del mecenatge en el Renaixement italià, i les noves reivindicacions dels artistes en relació amb el seu reconeixement social i la naturalesa de la seua feina.	T. 09	P. 180
5. Soc. i cíviques.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.3. Destacar els canvis que es produïxen durant el període estudiat en la consideració social de l'art i dels artistes i exemplificar-los a través de la biografia d'alguns artistes significatius tenint en compte les modificacions en el procés creatiu (el paper dels mecenes, l'ús de coneixements científics i el treball intel·lectual) i la influència en el desenrotllament posterior de l'activitat artística. Est. Apr. 3.7. Explica la figura de Salzillo com a últim representant de la imatgeria religiosa espanyola en fusta policromada.	T. 10	P. 273 F. 111
5. Soc. i cíviques.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.3. Destacar els canvis que es produïxen durant el període estudiat en la consideració social de l'art i dels artistes i exemplificar-los a través de la biografia d'alguns artistes significatius tenint en compte les modificacions en el procés creatiu (el paper dels mecenes, l'ús de coneixements científics i el treball intel·lectual) i la influència en el desenrotllament posterior de l'activitat artística. Est. Apr. 3.2. Descriu el paper desenvolupat al segle XVIII per les acadèmies a tot Europa i, en particular, pel Saló de París.	T. 11	P. 304
5. Soc. i cíviques.	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.3. Destacar els canvis que es produïxen durant el període estudiat en la consideració social de l'art i dels artistes i exemplificar-los a través de la biografia d'alguns artistes significatius tenint en compte les modificacions en el procés creatiu (el paper dels mecenes, l'ús de coneixements científics i el treball intel·lectual) i la influència en el desenrotllament posterior de l'activitat artística. Est. Apr. 3.8. Analitza l'evolució de l'obra de Goya com a pintor i com a gravador, des de la seua arribada a la Cort fins al seu exili final a Bordeus.	T. 11	P. 307-308
5. Soc. i cíviques.	Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric. Est. Apr. 1.1. Explica les característiques del neoclassicisme arquitectònic durant l'Imperi de Napoleó.	T. 11	P. 305

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	TEM.	ACTI.
5. Soc. i cíviques.	<p>Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric.</p> <p>Est. Apr. 1.12. Explica el Realisme i la seva aparició en el context dels canvis socials i culturals de mitjans del segle XIX.</p>	T. 12	P. 335-345
5. Soc. i cíviques.	<p>Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric.</p> <p>Est. Apr. 1.6. Descriu les característiques i objectius de les remodelacions urbanes de París, Barcelona i Madrid en la segona meitat del segle XIX.</p>	T. 12	P. 336-337
5. Soc. i cíviques.	<p>Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric.</p> <p>Est. Apr. 1.2. Descriu les característiques i evolució de l'arquitectura del ferro al segle XIX, en relació amb els avenços i necessitats de la revolució industrial.</p>	T. 12	P. 340-341
5. Soc. i cíviques.	<p>Bloc 5 Crit. Aval. BL5.1. Representar la continuïtat i les innovacions en el llenguatge artístic que es donen en el segle XIX per mitjà de l'elaboració de línies de temps o un altre sistema gràfic on es representen la seua duració, el moment de la creació de les obres més significatives, la seua sincronia o la seua asincronia i la seua simultaneïtat amb fets o processos històrics significatius i detectar les modificacions en els elements que el configuren (tema, volum, composició utilitat, color, materials...), les influències mútues entre les tendències artístiques del període i la relació amb el seu context històric.</p> <p>Est. Apr. 1.16. Explica el Simbolisme de finals del segle XIX com a reacció davant el Realisme i l'Impressionisme.</p>	T. 12	P. 350
5. Soc. i cíviques.	<p>Bloc 5 Crit. Aval. BL5.2. Argumentar el nou concepte d'obra d'art sorgit de la tensió entre tradició (concepte d'obra d'art, convencionalismes expressius) i innovació (nous materials i usos, modificació del codi lingüístic) i contrastar les raons, opinions i creacions dels partidaris de la tradició acadèmica i les dels que defenen les novetats en l'ús de materials i formes de llenguatge artístic per mitjà de l'anàlisi d'obres, textos i documents significatius (epistolaris, manifestos, crítiques d'art, etc.).</p> <p>Est. Apr. 2.1. Relaciona la producció i l'academicisme dominant en l'escultura del segle XIX amb les transformacions portades a terme a les ciutats (monuments commemoratius en places, parcs i avingudes, i escultures funeràries en els nous cementiris).</p>	T. 11	P. 305-306
5. Soc. i cíviques.	<p>Bloc 5 Crit. Aval. BL5.2. Argumentar el nou concepte d'obra d'art sorgit de la tensió entre tradició (concepte d'obra d'art, convencionalismes expressius) i innovació (nous materials i usos, modificació del codi lingüístic) i contrastar les raons, opinions i creacions dels partidaris de la tradició acadèmica i les dels que defenen les novetats en l'ús de materials i formes de llenguatge artístic per mitjà de l'anàlisi d'obres, textos i documents significatius (epistolaris, manifestos, crítiques d'art, etc.).</p> <p>Est. Apr. 2.1. Relaciona la producció i l'academicisme dominant en l'escultura del segle XIX amb les transformacions portades a terme en les ciutats (monuments commemoratius en places, parcs i avingudes, i escultures funeràries en els nous cementiris).</p>	T. 12	P. 336-342
5. Soc. i cíviques.	<p>Bloc 5 Crit. Aval. BL5.3. Explicar les transformacions en l'activitat creadora dels artistes i en els interessos dels clients que es produïxen per l'aparició d'un nou mercat de l'art, els canvis en la consideració social de l'art i dels artistes, el seu procés d'aprenentatge de l'ofici i exemplificar-les fent referència a obres d'art, dades biogràfiques i esdeveniments rellevants.</p> <p>Est. Apr. 3.2. Explica els canvis que es produeixen al segle XIX en les relacions entre artistes i clients, referits a la pintura.</p>	T. 12	P. 335-345
5. Soc. i cíviques.	<p>Bloc 5 Crit. Aval. BL5.3. Explicar les transformacions en l'activitat creadora dels artistes i en els interessos dels clients que es produïxen per l'aparició d'un nou mercat de l'art, els canvis en la consideració social de l'art i dels artistes, el seu procés d'aprenentatge de l'ofici i exemplificar-les fent referència a obres d'art, dades biogràfiques i esdeveniments rellevants.</p> <p>Est. Apr. 3.1. Explica les diferències entre enginyers i arquitectes a la primera meitat del segle XIX.</p>	T. 12	P. 340

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	TEM.	ACTI.
5. Soc. i cíviques.	Bloc 6 Crit. Aval. BL6.1. Exemplificar l'evolució del llenguatge artístic en la primera mitat del S. XX i la seua relació amb el context històric en què es produïx i detectar les continuïtats, les aportacions rellevants de cada moviment artístic d'este període, les seues formes d'expressió més destacades i les influències que es donen entre estes a partir de l'anàlisi de documents i de l'elaboració de línies de temps que arrepleguen la duració aproximada i de diagrames. Est. Apr. 1.6. Descriu les característiques del Dadaisme com a actitud provocadora en un context de crisi.	T. 13	P. 383
5. Soc. i cíviques.	Bloc 7 Crit. Aval. BL7.1. Analitzar les novetats que introduïxen els moviments artístics de la segona mitat del segle XX, les relacions que tenen amb les formes expressives del període anterior i els nous usos a què es destinen les obres d'art i relacionar estos elements entre si i amb el seu context històric i cultural per mitjà de l'elaboració d'un esquema gràfic a partir de l'anàlisi d'obres d'art i documents obtinguts en Internet. Est. Apr. 1.1. Explica les raons de la pervivència i difusió internacional del Moviment Modern.	T. 14	P. 425-426
5. Soc. i cíviques.	Bloc 7 Crit. Aval. BL7.2. Inferir els efectes que tenen les noves tecnologies per a la creació artística i per a la difusió de l'art a partir de l'estudi i anàlisi de de textos i obres d'art. Est. Apr. 2.1. Explica el paper desenvolupat en el procés d'universalització de l'art pels mitjans de comunicació de masses i les exposicions i fires internacionals d'art.	T. 14	P. 443
5. Soc. i cíviques.	Bloc 7 Crit. Aval. BL7.3. Identificar el llenguatge expressiu particular en els productes audiovisuals (cine, televisió, còmic, cartells...) i en alguns objectes de la vida quotidiana (roba, útils domèstics, mobiliari urbà...) i exemplificar a partir de casos concrets l'aplicació dels llenguatges de les tendències artístiques estudiades. Est. Apr. 3.3. Identifica l'art en els diferents àmbits de la vida quotidiana.	T. 01	P. 022-023
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.1. Planificar la realització d'una indagació sobre l'evolució en la història del concepte d'art i dels objectes artístics, per mitjà de la formulació de problemes a partir de preguntes i hipòtesis i elaborar un pla ordenat i flexible d'accions, que facilite la selecció d'informació i recursos a partir de fonts diverses, l'organització del temps necessari i del treball individual i grupal de forma autònoma. Est. Apr. 1.1. Realitza un treball d'investigació sobre Fídies.	T. 02	P. 038-039
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.1. Planificar la realització d'una indagació sobre l'evolució en la història del concepte d'art i dels objectes artístics, per mitjà de la formulació de problemes a partir de preguntes i hipòtesis i elaborar un pla ordenat i flexible d'accions, que facilite la selecció d'informació i recursos a partir de fonts diverses, l'organització del temps necessari i del treball individual i grupal de forma autònoma. Est. Apr. 1.1. Realitza un treball d'investigació sobre Fídies.	T. 02	P. 052 F. 009
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.1. Planificar la realització d'una indagació sobre l'evolució en la història del concepte d'art i dels objectes artístics, per mitjà de la formulació de problemes a partir de preguntes i hipòtesis i elaborar un pla ordenat i flexible d'accions, que facilite la selecció d'informació i recursos a partir de fonts diverses, l'organització del temps necessari i del treball individual i grupal de forma autònoma. Est. Apr. 1.2. Realitza un treball d'investigació sobre el procés de construcció de la nova basílica de Sant Pere del Vaticà al llarg dels segles XVI i XVII.	T. 09	P. 202 F. 064
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.1. Planificar la realització d'una indagació sobre l'evolució en la història del concepte d'art i dels objectes artístics, per mitjà de la formulació de problemes a partir de preguntes i hipòtesis i elaborar un pla ordenat i flexible d'accions, que facilite la selecció d'informació i recursos a partir de fonts diverses, l'organització del temps necessari i del treball individual i grupal de forma autònoma. Est. Apr. 1.2. Realitza un treball d'investigació sobre el procés de construcció de la nova basílica de Sant Pere del Vaticà al llarg dels segles XVI i XVII.	T. 10	P. 262 F. 100
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.2. Seleccionar i organitzar informació rellevant d'acord amb uns objectius previs sobre els factors de la producció artística a partir de diverses textos orals i escrits, continus i discontinus utilitzats com a fonts per mitjà de busques en biblioteques; visites a museus, monuments i altres llocs d'interés per a l'art; llocs d'Internet amb especial atenció als museus i visites virtuals i aplicar estratègies, segons el seu nivell, de busca, registre, selecció i organització de la informació i decidir si estes fonts són adequades, fiables, suficients i si tenen algun biaix per la seua procedència i context de creació. Est. Apr. 2.1. Confecciona un catàleg, amb breus cometaris, de les obres més rellevants d'art antic que es conserven a la seva comunitat autònoma.	T. 02	P. 042-057 F. 001-014
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.2. Seleccionar i organitzar informació rellevant d'acord amb uns objectius previs sobre els factors de la producció artística a partir de diverses textos orals i escrits, continus i discontinus utilitzats com a fonts per mitjà de busques en biblioteques; visites a museus, monuments i altres llocs d'interés per a l'art; llocs d'Internet amb especial atenció als museus i visites virtuals i aplicar estratègies, segons el seu nivell, de busca, registre, selecció i organització de la informació i decidir si estes fonts són adequades, fiables, suficients i si tenen algun biaix per la seua procedència i context de creació. Est. Apr. 2.1. Confecciona un catàleg, amb breus cometaris, de les obres més rellevants d'art antic que es conserven a la seva comunitat autònoma.	T. 03	P. 076-087 F. 015-026

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	TEM.	ACTI.
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.2. Seleccionar i organitzar informació rellevant d'acord amb uns objectius previs sobre els factors de la producció artística a partir de diversos textos orals i escrits, continus i discontinus utilitzats com a fonts per mitjà de busques en biblioteques; visites a museus, monuments i altres llocs d'interès per a l'art; llocs d'Internet amb especial atenció als museus i visites virtuals i aplicar estratègies, segons el seu nivell, de busca, registre, selecció i organització de la informació i decidir si estes fonts són adequades, fiables, suficients i si tenen algun biaix per la seua procedència i context de creació. Est. Apr. 2.2. Confecciona un catàleg, amb breus cometaris, de les obres més rellevants d'art medieval que es conserven a la seva comunitat autònoma.	T. 05	P. 110-115 F. 030-033
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.2. Seleccionar i organitzar informació rellevant d'acord amb uns objectius previs sobre els factors de la producció artística a partir de diversos textos orals i escrits, continus i discontinus utilitzats com a fonts per mitjà de busques en biblioteques; visites a museus, monuments i altres llocs d'interès per a l'art; llocs d'Internet amb especial atenció als museus i visites virtuals i aplicar estratègies, segons el seu nivell, de busca, registre, selecció i organització de la informació i decidir si estes fonts són adequades, fiables, suficients i si tenen algun biaix per la seua procedència i context de creació. Est. Apr. 2.2. Confecciona un catàleg, amb breus cometaris, de les obres més rellevants d'art medieval que es conserven a la seva comunitat autònoma.	T. 06	P. 126-129 F. 034-036
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.2. Seleccionar i organitzar informació rellevant d'acord amb uns objectius previs sobre els factors de la producció artística a partir de diversos textos orals i escrits, continus i discontinus utilitzats com a fonts per mitjà de busques en biblioteques; visites a museus, monuments i altres llocs d'interès per a l'art; llocs d'Internet amb especial atenció als museus i visites virtuals i aplicar estratègies, segons el seu nivell, de busca, registre, selecció i organització de la informació i decidir si estes fonts són adequades, fiables, suficients i si tenen algun biaix per la seua procedència i context de creació. Est. Apr. 2.2. Confecciona un catàleg, amb breus cometaris, de les obres més rellevants d'art medieval que es conserven a la seva comunitat autònoma.	T. 07	P. 142-151 F. 037-045
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.2. Seleccionar i organitzar informació rellevant d'acord amb uns objectius previs sobre els factors de la producció artística a partir de diversos textos orals i escrits, continus i discontinus utilitzats com a fonts per mitjà de busques en biblioteques; visites a museus, monuments i altres llocs d'interès per a l'art; llocs d'Internet amb especial atenció als museus i visites virtuals i aplicar estratègies, segons el seu nivell, de busca, registre, selecció i organització de la informació i decidir si estes fonts són adequades, fiables, suficients i si tenen algun biaix per la seua procedència i context de creació. Est. Apr. 2.2. Confecciona un catàleg, amb breus cometaris, de les obres més rellevants d'art medieval que es conserven a la seva comunitat autònoma.	T. 08	P. 166-177 F. 046-057
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.2. Seleccionar i organitzar informació rellevant d'acord amb uns objectius previs sobre els factors de la producció artística a partir de diversos textos orals i escrits, continus i discontinus utilitzats com a fonts per mitjà de busques en biblioteques; visites a museus, monuments i altres llocs d'interès per a l'art; llocs d'Internet amb especial atenció als museus i visites virtuals i aplicar estratègies, segons el seu nivell, de busca, registre, selecció i organització de la informació i decidir si estes fonts són adequades, fiables, suficients i si tenen algun biaix per la seua procedència i context de creació. Est. Apr. 2.3. Confecciona un catàleg, amb breus cometaris, de les obres més rellevants d'art dels segles XVI al XVIII que es conserven a la seva comunitat autònoma.	T. 09	P. 196-239 F. 058-099
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.2. Seleccionar i organitzar informació rellevant d'acord amb uns objectius previs sobre els factors de la producció artística a partir de diversos textos orals i escrits, continus i discontinus utilitzats com a fonts per mitjà de busques en biblioteques; visites a museus, monuments i altres llocs d'interès per a l'art; llocs d'Internet amb especial atenció als museus i visites virtuals i aplicar estratègies, segons el seu nivell, de busca, registre, selecció i organització de la informació i decidir si estes fonts són adequades, fiables, suficients i si tenen algun biaix per la seua procedència i context de creació. Est. Apr. 2.3. Confecciona un catàleg, amb breus cometaris, de les obres més rellevants d'art dels segles XVI al XVIII que es conserven a la seva comunitat autònoma.	T. 10	P. 262-301 F. 100-137
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.2. Seleccionar i organitzar informació rellevant d'acord amb uns objectius previs sobre els factors de la producció artística a partir de diversos textos orals i escrits, continus i discontinus utilitzats com a fonts per mitjà de busques en biblioteques; visites a museus, monuments i altres llocs d'interès per a l'art; llocs d'Internet amb especial atenció als museus i visites virtuals i aplicar estratègies, segons el seu nivell, de busca, registre, selecció i organització de la informació i decidir si estes fonts són adequades, fiables, suficients i si tenen algun biaix per la seua procedència i context de creació. Est. Apr. 2.3. Confecciona un catàleg, amb breus cometaris, de les obres més rellevants d'art dels segles XVI al XVIII que es conserven a la seva comunitat autònoma.	T. 11	P. 314-333 F. 139-157

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	TEM.	ACTI.
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.2. Seleccionar i organitzar informació rellevant d'acord amb uns objectius previs sobre els factors de la producció artística a partir de diversos textos orals i escrits, continus i discontinus utilitzats com a fonts per mitjà de busques en biblioteques; visites a museus, monuments i altres llocs d'interès per a l'art; llocs d'Internet amb especial atenció als museus i visites virtuals i aplicar estratègies, segons el seu nivell, de busca, registre, selecció i organització de la informació i decidir si estes fonts són adequades, fiables, suficients i si tenen algun biaix per la seua procedència i context de creació. Est. Apr. 2.4. Confecciona un catàleg, amb breus cometaris, de les obres més rellevants de l'art del segle XIX que es conserven a la seva comunitat autònoma.	T. 12	P. 354-373 F. 158-177
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.3. Interpretar i analitzar les dades, evidències i informació directament de l'obra d'art o presentades en forma d'imatges, gràfiques, diagrames, taules, mapes conceptuals o esquemes i evitar juís sobre el passat en termes exclusius dels valors del present. Est. Apr. 3.1. Realitza un treball d'investigació sobre el tractament iconogràfic i el significat de la visió apocalíptica de Crist i del Judici Final en l'art medieval.	T. 07	P. 144 F. 039
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.3. Interpretar i analitzar les dades, evidències i informació directament de l'obra d'art o presentades en forma d'imatges, gràfiques, diagrames, taules, mapes conceptuals o esquemes i evitar juís sobre el passat en termes exclusius dels valors del present. Est. Apr. 3.1. Realitza un treball d'investigació sobre el tractament iconogràfic i el significat de la visió apocalíptica de Crist i del Judici Final en l'art medieval.	T. 08	P. 162-165
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.4. Comunicar de forma oral o per escrit el procés d'aprenentatge i els seus resultats per mitjà de textos corresponents a diversos gèneres, complir els requisits formals, l'adequació, la coherència i la correcció gramatical corresponent al seu nivell educatiu per a transmetre de forma organitzada els seus coneixements, interactuar en diversos àmbits amb un llenguatge no discriminatori i utilitzar la terminologia conceptual adequada. Est. Apr. 4.1. Realitza un treball d'investigació sobre les exposicions universals del segle XIX i la seva importància des del punt de vista arquitectònic.	T. 12	P. 340-341
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.5. Usar diferents ferramentes informàtiques per a buscar, seleccionar i emmagatzemar diversos documents, considerats com a fonts, de forma contrastada en mitjans digitals i col·laborar i comunicar-se per a elaborar continguts i interpretar-los compartint la informació en entorns virtuals d'aprenentatge i adoptar un comportament que previnga males pràctiques. Est. Apr. 5.1. Realitza un treball d'investigació sobre la influència de la fotografia i el gravat japonès en el desenvolupament de l'impressionisme, amb referències a obres concretes.	T. 12	P. 345-349
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.6. Argumentar la necessitat de conservació del patrimoni artístic i cultural i de conèixer els criteris utilitzats per a la seua restauració aportant raons, fets i evidències sobre el valor social de les obres d'art, la seua consideració i conservació en la història, el paper de la normativa legal, de les institucions i dels mecenes i aplicar esta argumentació a casos concrets de conservació o restauració que siguem o hagen sigut objecte de debat social. Est. Apr. 6.2. Realitza un treball d'investigació relacionat amb els béns artístics d'Espanya inscrits en el catàleg del Patrimoni Mundial de la UNESCO.	T. 01	P. 004
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.7. Organitzar un equip de treball distribuint responsabilitats i gestionant recursos perquè tots els seus membres participen i arriben a les metes comunes, influir positivament en els altres i generar implicació en la tasca i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies actuant amb responsabilitat i sentit ètic. Est. Apr. 7.1. Realitza un treball d'investigació sobre el GATEPAC (Grup d'Artistes i Tècnics Espanyols Per al Progrés de l'Arquitectura Contemporània).	T. 13	P. 378
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.8. Gestionar de forma eficaç tasques o projectes, fer propostes creatives i confiar en les seues possibilitats, mostrar energia i entusiasme durant el seu desenvolupament, prendre decisions raonades assumint riscos i responsabilitzar-se de les pròpies accions i de les seues conseqüències. Est. Apr. 8.1. Selecciona una obra arquitectònica, una escultura o una pintura de la primera meitat del segle XX de les existents a la seva comunitat autònoma i justifica la seua elecció.	T. 13	P. 390-421 F. 178-207
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.8. Gestionar de forma eficaç tasques o projectes, fer propostes creatives i confiar en les seues possibilitats, mostrar energia i entusiasme durant el seu desenvolupament, prendre decisions raonades assumint riscos i responsabilitzar-se de les pròpies accions i de les seues conseqüències. Est. Apr. 8.1. Selecciona una obra arquitectònica, una escultura o una pintura de la primera meitat del segle XX de les existents a la seva comunitat autònoma i justifica la seua elecció.	T. 14	P. 444-461 F. 208-225
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.9. Buscar i seleccionar informació sobre entorns acadèmics i professionals vinculats amb la història de l'art i analitzar els coneixements, habilitats i competències necessàries per al seu desenvolupament i comparar-les amb les pròpies aptituds i interessos per a generar alternatives davant de la presa de decisions vocacional. Est. Apr. 9.1. Realitza un treball d'investigació sobre el debat al voltant de l'autoria grega o romana del grup escultòric <i>Laocoont i els seus fills</i> .	T. 02	P. 038-039

COMP. CL.	CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	TEM.	ACTI.
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 1 Crit. Aval. BL1.9. Buscar i seleccionar informació sobre entorns acadèmics i professionals vinculats amb la història de l'art i analitzar els coneixements, habilitats i competències necessàries per al seu desenvolupament i comparar-les amb les pròpies aptituds i interessos per a generar alternatives davant de la presa de decisions vocacional. Est. Apr. 9.1. Realitza un treball d'investigació sobre el debat al voltant de l'autoria grega o romana del grup escultòric <i>Laocoont i els seus fills</i> .	T. 03	P. 068-069
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 2 Crit. Aval. BL2.3. Comparar la producció artística de Grècia i Roma tenint en compte el tipus d'obres, tècniques, formes i concepcions estètiques i explicar la correspondència entre els canvis en la producció artística i el context historicocultural (funció social de l'art i relació entre clients i artistes) a través de fonts diverses. Est. Apr. 3.7. Descriu les característiques generals dels mosaics i la pintura a Roma a partir d'una font històrica o historiogràfica.	T. 03	P. 070-072
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.1. Identificar les continuïtats i les novetats que es donen en l'art occidental entre els segles IV i XV (paleocristià, bizantí, preromànic, romànic, gòtic i hispanomusulmà) i establir els elements bàsics de l'evolució artística (les tècniques, les formes, els tipus d'obres, la utilitat i el valor simbòlic) per mitjà de la comparació i anàlisi d'obres i l'ús d'altres fonts textuais. Est. Apr. 1.23. Explica les característiques de l'art mudèjar i específica, amb exemples d'obres concretes, les diferències entre el mudèjar popular i el cortesà.	T. 05	P. 107-109, P. 110-115 F. 030-033
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 3 Crit. Aval. BL3.3. Reconèixer les innovacions de la pintura del segle XIV en el nord d'Itàlia (Giotto) i la del segle XV a Flandes (Van Eyck, El Bosch, Van der Weyden) com a resultat de les corresponents tradicions artístiques i com l'anunci d'alguns trets de la pintura moderna per mitjà de la comparació de l'obra d'estos artistes amb la pintura gòtica i argumentar el valor d'estes innovacions en la història de l'art. Est. Apr. 3.2. Explica les innovacions de la pintura flamenca del segle XV i cita algunes obres dels seus principals representants.	T. 08	P. 165, P. 175-177 F. 055-057
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.10. Especifica les diferències entre la concepció de l'art barroca i la renaixentista.	T. 09	P. 190-194
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.5. Explica la peculiaritat de la pintura veneciana del <i>Cinquecento</i> i en cita els artistes més representatius.	T. 09	P. 192-193
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.10. Especifica les diferències entre la concepció de l'art barroca i la renaixentista.	T. 10	P. 242
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.18. Explica les característiques de la imatgeria barroca espanyola del segle XVII i compara l'escola castellana amb l'andalusa.	T. 10	P. 252-253
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.15. Distingeix i caracteritza les grans tendències de la pintura barroca a Itàlia i els seus principals representants.	T. 10	P. 255, 257
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.1. Explicar els canvis i continuïtats que es donen en el llenguatge artístic des del segle XV fins al XVIII i detectar les modificacions que s'introdueixen en este període en el concepte d'art, la seua finalitat i les formes artístiques per mitjà d'esquemes o sistemes gràfics que permeten representar estos processos. Est. Apr. 1.16. Especifica les peculiaritats de la pintura barroca flamenca i holandesa.	T. 10	P. 256-257
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.3. Destacar els canvis que es produeixen durant el període estudiat en la consideració social de l'art i dels artistes i exemplificar-los a través de la biografia d'alguns artistes significatius tenint en compte les modificacions en el procés creatiu (el paper dels mecenes, l'ús de coneixements científics i el treball intel·lectual) i la influència en el desenvolupament posterior de l'activitat artística. Est. Apr. 3.3. Explica les característiques de la pintura del Greco a través d'algunes de les seves obres més representatives.	T. 09	P. 195, P. 233-238 F. 94-99

COMP. CL.	CRITERIS D'AVUACIÓ I ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	TEM.	ACTI.
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 4 Crit. Aval. BL4.3. Destacar els canvis que es produïxen durant el període estudiat en la consideració social de l'art i dels artistes i exemplificar-los a través de la biografia d'alguns artistes significatius tenint en compte les modificacions en el procés creatiu (el paper dels mecenes, l'ús de coneixements científics i el treball intel·lectual) i la influència en el desenrotllament posterior de l'activitat artística. Est. Apr. 3.4. Descriu les característiques i l'evolució de la pintura de Velázquez a través d'algunes de les seves obres més significatives.	T. 10	P. 259-260, P.289-297 F. 127-134
6. Sent. iniciat. i esp. empr	Bloc 5 Crit. Aval. BL5.2. Argumentar el nou concepte d'obra d'art sorgit de la tensió entre tradició (concepte d'obra d'art, convencionalismes expressius) i innovació (nous materials i usos, modificació del codi lingüístic) i contrastar les raons, opinions i creacions dels partidaris de la tradició acadèmica i les dels que defenen les novetats en l'ús de materials i formes de llenguatge artístic per mitjà de l'anàlisi d'obres, textos i documents significatius (epistolars, manifestos, crítiques d'art, etc.). Est. Apr. 2.2. Compara la visió de Goya en les sèries de gravats <i>Els capritxos</i> i <i>Els disbarats o proverbis</i> .	T. 11	P. 331 F. 155

7.2. INSTRUMENTS D'AVUACIÓ.

A més de l'elaboració de proves escrites on es comprovarà els coneixements de cada tema, es tindrà en compte el treball d'investigació fet per l'alumnat, l'arxiu d'eixos cronològics o línies temporals fets a classe així com el domini i construcció d'un glosari de termes de l'assignatura.

7.3. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ.

- 75% de nota referida a les proves objectives.
- 25% de nota corresponent a la realització i presentació de treballs.

L'alumne que no supere els objectius proposats farà una recuperació a cada avaluació, que en cas de suspendre recuperarà globalment a final de curs.

7.4. ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ

Activitats de debat i converses d'anàlisi d'imatge a l'aula.
Elaboració de presentacions *power points*.

8.ELEMENTS TRANSVERSALS.

Es pretén tractar no sols els continguts d'aquesta àrea de coneixement sino també integrar d'altres que fomenten una actitud crítica, perseverant , de curiositat i respecte cívic amb la cultura, la ciència i les tecnologies.

9.AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT. RÚBRICA.

Per tal d'avaluar- la, contem amb les reunions setmanals del departament, on a més a més analitzarem la possibilitat d'introduir alguna millora.

La següent graella potser una eina útil per fer-ho. Així com afegir els ítems que considerem adients.

INDICADORS D'ÈXIT	Observacions
La temporalización y las actividades se han ajustado.	
La programación ha facilitado la flexibilidad de las clases para ajustarse a las necesidades y los intereses de los alumnos en la medida de lo posible	
Los criterios de evaluación y calificación han sido claros para los alumnos.	
La programación se ha realizado en coordinación con el resto de profesorado.	
Antes de iniciar un tema, se ha hecho una introducción sobre el mismo para motivar a los alumnos y valorar sus conocimientos previos.	
Los contenidos y actividades se han relacionado con los intereses de los alumnos y se han construido sobre sus conocimientos previos.	
Se ha mostrado a los alumnos un mapa conceptual del tema para que estén orientados en el proceso de aprendizaje.	
Las actividades propuestas han sido variadas en	

su tipología y tipo de agrupamiento y han favorecido la adquisición de las competencias clave.	
La distribución del tiempo en el aula ha sido adecuada.	
Se han utilizado recursos variados.	
Se han facilitado estrategias para comprobar que los alumnos entienden.	
Se ha favorecido la elaboración conjunta de normas de funcionamiento en el aula.	
Las actividades grupales han sido suficientes y significativas.	
El ambiente de clase ha sido adecuado y productivo.	
Se ha proporcionado al alumno información sobre su progreso.	
Se ha realizado una evaluación inicial para ajustar la programación a la situación real de aprendizaje.	
Se han proporcionado herramientas de recuperación.	